

2024

Alternativt budsjett for 2024

En rettferdig vei ut av forskjellskrisa

Innhold

Forord: Penger, trygghet og framtidshåp	4
Rødts forskjellskrisepakke	6
Rødts klimaplan	8
Politisk kontroll over krafta	12
Fordelingseffekt av Rødts budsjett	14
Dette kan Rødts budsjett bety for ulike grupper	16
Rødts prioriteringer område for område	19
Kommunene er hjertet i velferdssamfunnet	20
Trygghet i og utenfor arbeid	22
Kraftfull politikk mot klima- og naturkrisen	24
Et sterkt nasjonalt forsvar	26
Til kamp mot helseforskjellene	28
Barnehage og utdanning	30
Trygg og klimavennlig transport i hele landet	32
Miljøvennlig matproduksjon i Norge	34
Barn, familie og likestilling	36
Styrk kulturen	38
Bistand til verdens fattige gir ikke inflasjon i Norge	40
Styrket rettssikkerhet og trygge lokalsamfunn	42
Skatter og avgifter	44
Tabeller over alle forslag	55
Kommunefordeling	83

Rødts stortingsgruppe

Postadresse: Stortinget, Postboks 1700 Sentrum, 0026 Oslo

E-post: postmottak.rodt@stortinget.no

Telefon: 23 31 23 95

Rødt

Adresse: Storgata 33, 0184 Oslo

E-post: roedt@roedt.no

Telefon: 22 98 90 50

Utgitt november 2023.

FORORD:

Penger, trygghet og framtidshåp

Den økonomiske utryggheten har bitt seg fast for halvparten av befolkningen. Flere sliter og de som sliter mest, får det stadig verre. Over 100 000 husstander må velge mellom strøm og mat, eller å oppsøke matkøer. Stadig flere dropper tannlegebesøk eller annen nødvendig helsehjelp, eller må si nei til fritidsaktiviteter for ungene. Forskere advarer om en fattigdom vi ikke har sett i Norge siden etterkrigstida.

Budsjettforslaget fra regjeringa var blottet for nye tiltak for folk med dårlig råd. Det trengs handlekraft og en tydelig politikk som får ned forskjellene, tar tilbake kontrollen over prisene og sikrer tryggheten for folk flest. I stedet velger regjeringa i alt for stor grad å krysse fingrene og håpe på bedre tider. Det holder ikke.

I dette budsjettet lanserer vi en forskjellskrisepakke som øker inntektene, kutter i regningsbunken og tar tilbake kontrollen over prisene. Vi foreslår å redusere utgiftene til medisiner og helsetjenester ved å senke egenandelstaket med over 1 000 kroner, og innføre en egenandelsordning for tannhelse, som starten på en tannhelsereform hvor tennene behandles som en del av kroppen. Alle barn i grunnskolen skal få gratis skolemat. På den måten får folk mer å rutte med, og det universelle velferdssystemet bygges ut.

Regningen sender vi til dem som tjener på at prisene har økt: Selskap som går med overskudd. Bankene som har historisk høye overskudd fordi de øker rentene mer enn nødvendig.

Rødt sier et klart nei til velferdsprofitørene, som uthuler vår felles velferd når vi i stedet må styrke den. Derfor foreslår vi kutt for kommersielle selskaper i barnehager og barnevern. I stedet øker vi bemanningen i velferden slik at barna får den oppfølgingen de trenger, og de ansatte får en jobb det er mulig å stå i over tid.

Foto: Inne Pedersen.

Regjeringa har ikke levert en troverdig plan for hvordan Norge skal nå sine klimamål. Sammen med vårt alternative budsjett, legger vi frem en plan for utslippskutt frem mot 2030, hvor vi kutter utslipp rettferdig, slik at det blir billigere å velge miljøvennlig og de rikeste som har mest og forurensere mest også må bidra mest.

Vi opprettholder målet om å gi 1 prosent av brutto nasjonalinntekt til verdens fattigste, som er rammet av krig, hungersnød og forverrede levekår. Bistand til verdens fattigste øker ikke inflasjonen. Vi må videreføre og vi må styrke støtten til folk som rammes av krig og okkupasjon, og ringvirkningene av disse. Både i våre nærområder og ellers i verden. Det er stort behov for støtte til gjenoppbyggingen av Gaza, som har blitt lagt nærmest i ruiner av Israels bomber.

Nå må vi ta tilbake kontrollen. Vi må flytte makt fra storselskapene og bankene til folkestyret og fagbevegelsen. Vi må få slutt på særbehandlingen av de rike og mektige.

Nå er jobb nummer én å sikre folk flest bedre materielle vilkår. De virkelige verdiskaperne må sitte igjen med mer. Mer av både penger, trygghet og framtidshåp.

Marie Sneve Martinussen, leder i Rødt

Rødts forskjellskrisepakke

Vi står midt i en forskjellskrise og halvparten av befolkninga har ikke økonomisk trygghet. Dette rammer folk som får trygd fra velferdsstaten og i helt vanlige jobber, og ryster dermed hele grunnmuren i arbeiderbevegelsens prosjekt.

Grunnplanken i vårt velferdssystem må være at du ikke trenger å bli fattig bare fordi du blir syk, gammel eller mister jobben. Men dagens minsteytelser i velferdsstaten er ikke mulig å leve av. Minstepensjonene ligger på 215 000 kroner, langt under EUs fattigdomsgrense. Minstesatsen på uføretrygd ligger på 270 000 kroner, eller en fjerdedels stortingslønn. Sosialhjelpssatsene er enda lavere.

Blant dem som må stille seg i matkø, mottar de fleste allerede ytelser fra NAV. Det er et sikkert bevis på det er et hull i velferdsstatens sikkerhetsnett. Derfor går Rødt inn for en økning av alle velferdsstatens minsteytelser på 12 000 kroner neste år. Det gjelder pensjon, uføretrygd, arbeidsavklaringspenger, studiestøtte, dagpenger, sosialhjelp, overgangsstønad, engangsstønad, introduksjonsstønad, tiltakspenger og kvalifiseringsstønad. Økningen skal skje allerede fra 1. januar, for å sikre at de som trenger det får hjelp gjennom vinteren. I tillegg til dette går Rødt inn for å prisjustere barnetrygden. Vi foreslår også å styrke den med 100 kroner per måned for barn over seks år, som har sakket akterut i flere år, fra 1. mars.

Rødt vil kutte regningsbunken

Nordmenn opplever at regningene stadig blir vanskeligere å betale, og Rødt foreslår kraftfulle grep som vil dempe utviklingen.

I alternativt budsjett foreslår vi derfor å kutte egenandelstaket for helsetjenester med over 1 000 kroner slik at man maksimalt skal betale 2 000 kroner for medisiner i året. Dette vil bidra til å kutte utgiftene til over 1,5 millioner nordmenn. Vi vil innføre gratis skolemat i grunnskolen fra neste skoleår. Det vil sikre at alle barn får et sunt måltid på skolen hver dag, og spare barnefamiliene for tid og penger. Dyre tannlegeregninger kan for mange velte hele privatøkonomien. Vi foreslår en tannhelsereform som tar et viktig steg i retning gratis tannhelse neste år.

Rødt prioriterer også å reduseres billettprisene på kollektivtrafikk med 25 prosent. Grepene til Rødt vil være et viktig bidrag for å lette regningsbunken til dem som sliter, og kan for enkelte være det som skal til for å holde dem flytende gjennom priskrisen.

Rettferdige grep som kan få ned prisene

Den ekstreme prisøkningen på strøm har gjort et alvorlig innhogg i vanlige folks økonomi. Rødt vil derfor innføre makspris på strøm på 35 øre per kilowatttime. For leietakerne, gjør store husleieøkninger det ekstra vanskelig å få pengene til å strekke til. Med dagens lovverk kan de som leier oppleve å få en prisøkning på over ti prosent over natten. Rødt vil innføre et pristak på husleieøkninger som gjør husleien maksimalt kan heves med fire prosent over to år, slik reglene allerede er i Danmark. Dette er ikke grep som kommer til syne i budsjettet, men som vil ha mye å si for folks økonomi.

Økt støtte til frivillige organisasjoner

Frivillige organisasjoner gjør en uvurderlig innsats for å hjelpe folk som sliter når prisene er høye. Selv om vi primært mener at velferdsstaten sikkerhetsnett burde gjøre at for eksempel matutdeling ikke er nødvendig, anerkjenner vi at organisasjonenes tilbud er en effektiv måte å raskt få ut hjelp. Derfor foreslår vi 55 millioner kroner til organisasjoner som driver med matutdeling og lignende. Til sammen utgjør Rødts krisepakke mot priskrisen 20 milliarder kroner.

Rødt vil øke inntektene til folk	Økning per mottaker i 2024	Kostnad (i mill. kroner)
Minstepensjon	12 000	1 512
Uføretrygd minstesats	12 000	1 659
AAP minstesats	12 000 ¹	935
Studiestøtte	12 000	755
Dagpenger	12 000 ²	680
Engangsstønad	12 000	114
Sosialhjelp	12 000 ³	753
Overgangsstønad	12 000	69
Tiltakspenger	12 000	99
Kvalifiseringsstønad	12 000	80
Introduksjonsstønad	12 000	215
Barnetrygd 0 – 6 år	800	423
Barnetrygd 6 – 18 år	1 600 ⁴	1 275
Bostøtte ⁵	4 500	623
Totalt		9 192

¹ For mottakere mellom 22 og 25 år øker ytelser med om lag 90 000 kroner fordi kuttet til unge mottakere reverseres.

² Øke kompensasjonsgraden til 66 prosent. For den gjennomsnittlige mottaker vil dette bety en årlig økning på 12 000 kroner.

³ Øke sosialhjelpen med 12 000 kroner for enslige og de andre satsene prosentvis like mye.

⁴ 1800 kroner i helårsvirkning.

⁵ Bostøtten styrkes slik at flere får rett på bostøtte med økte satser. Økningen utgjør i snitt 4 500 kroner for hver husholdning som i dag mottar bostøtte.

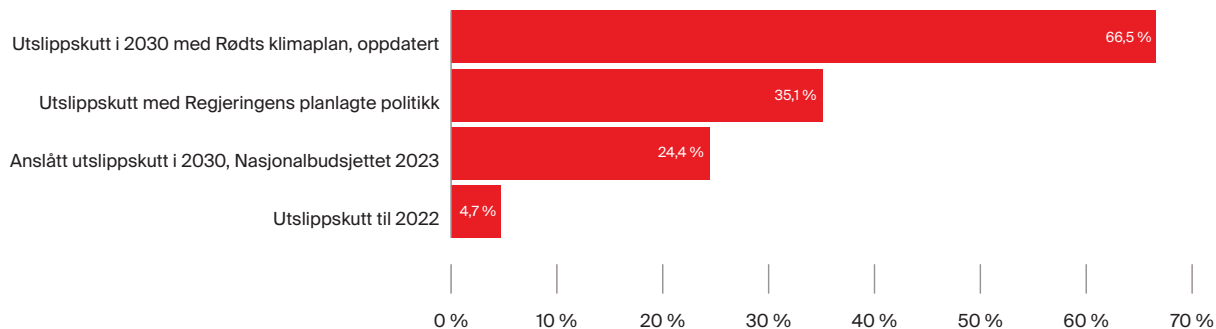
Rødt vil kutte i regningsbunken	Kostnad (i mill. kroner)	
Egenandeler helsetjenester	Redusere egenandelstaket med over 1 000 kroner, kutt i ikke møtt-gebyret og utvide gratis helsetjenester opp til 18 år.	2 008
Gratis skolemat	Gratis skolemat for grunnskolen fra neste skoleår.	1 209
Tannhelse	Første trinn i en tannhelsereform - 40 prosent refusjon over egenandelstak på 2 500 kroner.	2 880
Billettpriser	25 prosent priskutt på all lokal kollektivtrafikk.	2 000
Avgifter	Fjerne moms på reparasjoner og norskprodusert frukt og grønt. Redusert moms på kollektivtrafikk og norgesferie.	2 520
Kulturskolen	Innføre makspris på 2 000 kroner for kulturskolen for barn.	70
Totalt		10 687

RØDTS KLIMAPLAN:

Rettferdig og handlekraftig klimapolitikk på naturens premisser

Altfor lenge har norsk klimapolitikk kun dreid seg om målsetninger langt fram i tid, og for lite om konkret handling. Det haster å kutte i klimagassutslippene for å stanse de verste utslagene av de menneskeskapte klimaendringene. Klimaendringene fører allerede til ekstremvær og ifølge FNs siste anslag går verden mot 2,8 grader oppvarming hvis vi ikke handler raskt. Det vil være katastrofalt.

I 2023 la Rødt fram sin klimaplan. Den kan du lese på Rødts nettsider. Tabellen under viser hvor mye lengre våre planlagte klimatiltak får oss enn regjeringens tiltak.

Utslipp henger sammen med ulikhet

Det er de rikeste som forurensrer mest. Det er store forskjeller mellom stater og verdensdeler. Men nye tall og data slår fast at ulikhet i utslipp, kalt karbonulikhet, er større internt i land enn mellom land.¹ Også i Norge står de rikeste for de største utslippene: De 10 prosent som tjener mest et karbonavtrykk over dobbelt så stort som de 40 prosent i midtsjiktet av befolkningen.² Derfor må rettferdig klima- og miljøpolitikk være mer enn bare et slagord. Det er helt nødvendig at de rikeste kutter mest, om vi skal hindre de verste utslagene av de menneskeskapte klimaendringene. For å sikre folkelig oppslutning om en handlekraftig klimapolitikk må kostnadene fordeles rettferdig, slik at vi ikke sender regninga til folk med dårlig råd og distriktene. Samtidig må et land som Norge, som er rikt sammenlignet med andre, ta et større ansvar for globale utslippskutt.

¹ World Inequality Lab: Climate Inequality Report 2023. Side 19.

<https://wid.world/wp-content/uploads/2023/01/CBV2023-ClimateInequalityReport-3.pdf>

² World Inequality Lab: World Inequality Database. <https://wid.world/country/norway/>

Klima- og miljøpolitikken må være rettferdig

For å sikre at ansvaret for å kutte utslipp fordeles rettferdig vil vi blant annet forby luksusforbruk som privatjetfly og cruisetrafikk som ikke er utslippsfri, innføre progressive avgifter på yachter og flyreiser, og innføre en ekstraskatt for de som tjener over 1,5 millioner kroner. Rettferdig klima- og miljøpolitikk handler ikke bare om å ta fra de rike. Vi må også bruke penger på miljøvennlige alternativer for folk flest. Derfor vil Rødt jobbe for bedre og billigere busstilbud i hele landet, og raskere jernbane.

Rettferdig klima- og miljøpolitikk handler også om å sikre og skape arbeidsplasser. I Norge er mange arbeidsplasser knyttet til olje- og gassproduksjon. Derfor er det avgjørende å få til en rettferdig omstilling. I stedet for en markedsstyrt krasjlanding trenger vi politisk styring og en aktiv stat – med storstilt satsing på løsninger som kutter utslipp og skaper jobber samtidig.

Klimarabatt for folk med dårlig råd

Rødts klimarabatt tilbakebetaler de økte avgiftsinntektene fra økt CO₂-avgift utover regjeringas forslag og reversering av kutt i veibruksavgiften. Klimarabatten i 2024 er 1 500 kroner til alle med inntekt under 250 000 kroner, og 1 200 kroner for alle med inntekt mellom 250 000 og 500 000 kroner. I tillegg ønsker vi at tilbakebetalingen skal inneholde et barnetillegg og en geografisk profil, hvor innbyggere i distriktskommuner får mer igjen. Tallene over gjelder for klimarabatten i gjennomsnitt.

Klima og natur går hånd i hånd

Løsninga på klimakrisa er ikke å bygge ned mer norsk natur, enten det dreier seg om vindturbiner i reinbeiteområder eller å gå løs på vernede vassdrag. Både klimagassutslippene og nedbygging av natur truer jordas tåleevne. De to krisene forsterker dessuten hverandre. Når naturen bygges ned, forsvinner også jordas naturlige CO₂-lagre. Derfor må klimapolitikken være på naturens premisser. Under Energi- og miljøkapittelet kan du lese om hvordan vi satser på en rekke naturtiltak.

Noen av Rødts tiltak som gir direkte utslippseffekt:

Det er vanskelig å anslå effekt av klimapolitikken allerede neste år. Dette vedgår også regjeringen, som i stor grad har gått bort fra anslag om kutt neste år. Noen tiltak som kan få effekt neste år er:

I 2024

• Redusere nedbygging av natur med 10 %:	→	175 000 tonn i 2024
• Reversere kutt i veibruksavgift, og tilbakebetale gjennom klimarabatt:	→	55 000 tonn i 2024
• 5 % årlig reduksjonsmål for Avinor:	→	60 000 tonn i 2024
• Forby nydyrking av myr fra 1.1.2024:	→	43 000 tonn i 2024

Sum sikre utslippskutt i 2024: 333 000 tonn Co₂-ekv.

Til 2030

• Øke målet for Co ₂ -avgiften fra 2 000 til 3 000 kr. Økningen tilbakebetales gjennom klimarabatt:	→	2,8 millioner tonn til 2030
• 400 millioner ekstra til klimatiltak i kommunene gjennom klimasats:	→	300 000 tonn til 2030

Rødts klimabudsjett oppsummert

Anslagene viser kutt i CO₂-ekv. årlig innen 2030. Se tabell bak i heftet for detaljerte tiltak, og hvilke budsjettgrep vi tar.

	Årlige utslippskutt i CO ₂ -ekv. per år i 2030
Industri og bergverk	6,6
Olje og gass	8,0
Bygg, anlegg og oppvarming	1,0
Avfall	1,6
Arealbruk	1,5
Fiskeri og havbruk	0,5
Jordbruk	1,2
Transport	11,3
Sum nasjonale utslippskutt med Rødts plan	31,7
Nasjonalt utslippsnivå i 2030 med Rødts tiltak	17,2
Prosentvis nasjonalt utslippskutt 1990-2030	-66,5 %
Ytterligere internasjonale utslippskutt	4,5
Utslippsnivå i 2030, om man regner med Rødts forslag til internasjonale utslippskutt	12,7
Kutt fra nasjonalt utslippsnivå i 1990 til 2030, om man regner med Rødts forslag til internasjonale kutt	-75,2 %
Anslåtte utslipp i 2030, i Nasjonalbudsjettet for 2024	38,8
Utslippskutt med Nasjonalbudsjettets anslag	-24,4 %
Utslipp i 2030 med regjeringens planlagte politikk i Statsbudsjettet/Grønn bok	33,3
Utslippsnedgang med regjeringens planlagte politikk	-35,1 %

Politisk kontroll over krafta

Det markedsliberale kraftsystemet har spilt fallitt. De skyhøye kraftprisene går hardt utover økonomien til folk og næringsliv. Prisen på miljøvennlig norsk kraft settes av høystbydende på en europeisk kraftbørs, i stedet for å sørge for rimelig strøm til oppvarming av hus og hjem og sikre bosetting, sysselsetting og verdiskaping for framtida i hele landet.

Rødt jobber for en makspris på strøm

Rødts modell for makspris er et tak på prisen kraftselskapene kan ta fra kunder i Norge. Vårt forslag er tre ganger konsesjonspris, altså snittet av hva det koster å produsere kraft i Norge i dag. For 2023 har olje- og energidepartementet satt denne til 11,77 øre kilowattimen. Vår makspris blir da omtrent 35 øre kilowattimen, like over gjennomsnittlig strømpris fra 2010 til 2020 på 33 øre (konsumprisjustert spotpris på kraft per /kWh ekskl. mva). Maksprisen må følges av en leveringsplikt for kraftselskapene. Sammen med nettselskapene må de levere strømmen som trengs i sin region.

Kravet om makspris må kombineres med eksportkontroll: Først når leveringsplikten er ivaretatt, kan kraftprodusentene selge kraftoverskudd ut av landet, til markedspris. Hvis fyllingsgraden i vannmagasinene synker under mediannivå, må eksporten av strøm stanses av hensyn til forsyningssikkerheten.

Ansvar for leveringsplikten må fordeles rettferdig på kraftprodusentene. Det kan for eksempel fordeles etter produsentenes andel i sin region, hvor 30 prosent av produksjonen de siste tre årene betyr ansvar for 30 prosent av årets «makspriskraft» i sin region, med nødvendige justeringer når produksjon og forbruk endres.

En slik omlegging fra dagens børstyrte strømpris vil ha en rekke konsekvenser for norsk økonomi. Det vil redusere utgiftene for folk flest, kommunene og staten. Samtidig ville inntektene fra høye strømpriser bortfalt.

Det er ikke mulig å lage et alternativt budsjett som tar hensyn til alle disse kryssende effektene. I tillegg til at det ville krevd mer detaljert informasjon og et utredningsapparat vi ikke har tilgang på, ville det alternative budsjettet vært vanskelig å lese opp mot regjeringas forslag.

Vi har derfor ikke budsjettet med innføring av makspris. Det betyr at de gjeldende og foreslåtte støtteordningene videreføres på de aller fleste områder og at kraftbransjen må betale mer skatt enn før. Vi viser derimot hvordan priskrisa slår ut og hva slags motkrav som er viktig å stille her og nå, både for å bedre folks personlige økonomi og kommuneøkonomien. Staten skal ikke stikke av med inntektene mens regninga blir sendt til folk flest. Omleggingen Rødt vil ha, krever mer enn bare påplussninger og fratrekk på et budsjett. Vi må gi kraftselskapene et helt nytt samfunnsmandat, og gå bort fra dagens prisfastsettelse på en europeisk strømbørs.

Primært jobber Rødt fortsatt for å innføre makspris på strøm på produksjonssiden, slik vi har redegjort for her. Det er noe annet enn å bruke regjeringas modell for strømsstøtte til å utbetale en makskompensasjon. Vår modell handler om å gå bort fra et dysfunksjonelt markedsregime, der staten driver en form for subsidiering som opprettholder hele systemet, og over til et opplegg som nærmer seg kostpris. Strøm er nemlig ikke en hvilken som helst vare på linje med kosmetikk eller pizza. Det er en nasjonal ressurs og en bærebjelke i hele infrastrukturen. Strøm er ingen luksusvare, men et nødvendig gode offentlige myndigheter har ansvar for å sikre til sine innbyggere. Makspris må følges av et toprissystem som gjør luksusforbruk dyrt og av sektorspesifikke energisparekrav for næringslivet.

I dette alternative budsjettet har vi tatt utgangspunkt i dagens prissituasjon. Dette står ikke i motsetning til å jobbe for de strukturelle endringene makspris vil innebære. Tvert imot viser den økonomiske situasjonen med økende priser og økt fattigdom behovet for å gjøre noe med det urettferdige, udemokratiske og usosiale strømmarkedet.

Slik vil makspris påvirke norsk økonomi

Staten

- Utgiftene til alle strømsstøtteordningene faller bort
- Utgiftene til nødvendige bevilgninger til statlige virksomheter reduseres
- Inntektene fra grunnrenteskatten på kraftproduksjon vil reduseres
- Utbyttene fra Statkraft vil reduseres på sikt
- Skatteinntektene fra næringslivet vil øke
- Lavere utgifter til prisregulerte ytelser

Kommunene

- Utgiftene og nødvendige bevilgninger til kommunale virksomheter reduseres
- Kommuner med kraftproduksjon vil få lavere inntekter fra konsesjonskraft
- Kommuner som eier kraftselskaper vil få lavere utbytter på sikt
- Skatteinntektene fra annet næringsliv vil øke
- Utgifter til eventuelle kommunale støtteordninger og sosialhjelp vil reduseres

Husholdningene

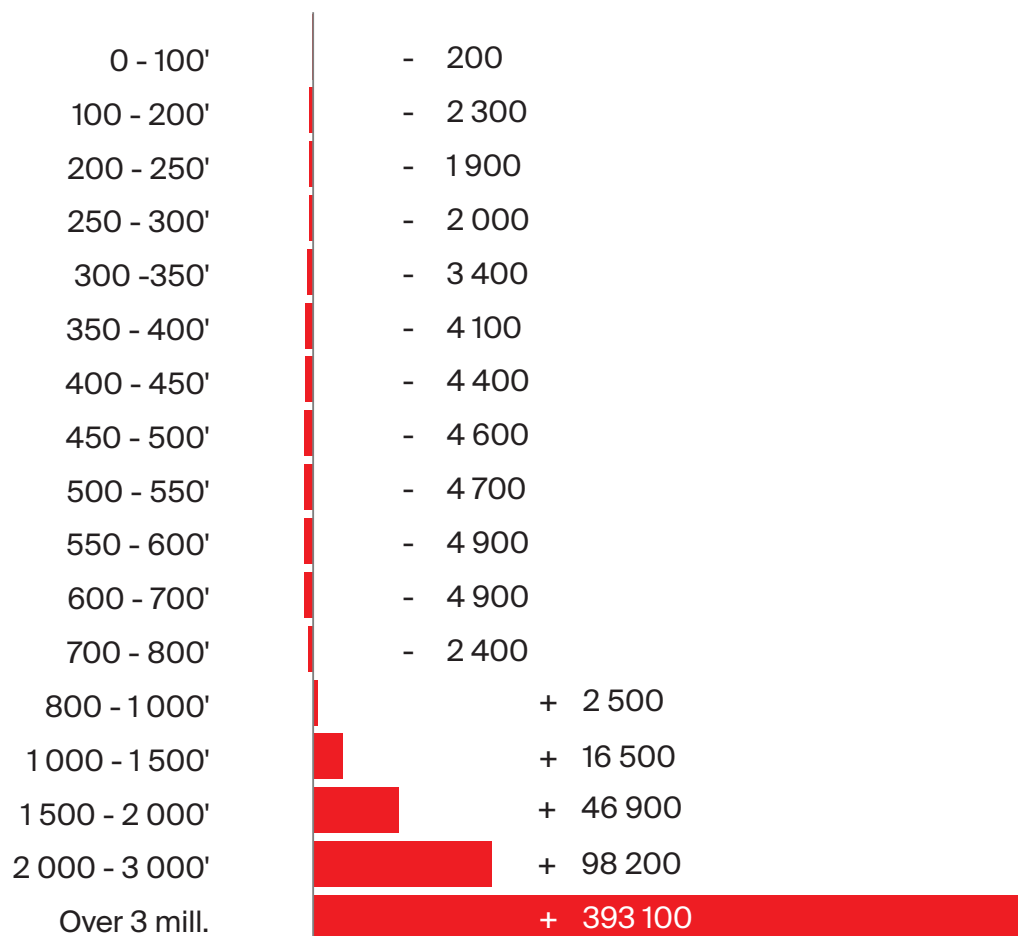
- Strømregningene vil reduseres kraftig
- Prisveksten på andre varer vil være lavere

Fordelingseffekt av Rødts budsjett

Rødt foreslår en inntektsskattemodell som gir mer penger til fellesskapet. De med lavere inntekt enn om lag 800 000 kroner, om lag 8 av 10 personer, får lavere skatt, til sammen 12 milliarder kroner. Personer med høye inntekter og store aksjeutbytter, spesielt de 0,5 prosent rikeste med inntekt over 3 millioner kroner i året, betaler mer.

Fordelingseffekt av Rødts forslag til skatt på inntekt og utbytte, relativt til regjeringens budsjettforslag (i kroner)

Inntektsintervall

Fordelingseffekt av Rødts forslag til skatt på formue, relativt til regjeringens budsjettforslag (i kroner)

Intervall netto formue

Kilder: Finansdepartementet og Statistisk sentralbyrås skattemodell LOTTE-skatt.

TABELL: Fordelingseffekt av Rødts forslag til skatt på inntekt og utbytte

Inntektsintervall	Antall personer	Andel personer	Gj.snittlig brutto-inntekt (kr)	Rødts endring inntektsskatt (kr)	Rødts endring utbytteskatt (kr)
0 – 200 000 kr	540 900	12 %	83 000	-1 000	-
200 000 – 400 000 kr	944 800	21 %	314 000	-3 100	-
400 000 – 600 000 kr	1 140 600	25 %	498 000	-4 600	-
600 000 – 700 000 kr	506 500	11 %	650 000	-4 900	200
700 000 – 800 000 kr	403 100	9 %	747 000	-2 400	200
800 000 – 1 mill.	456 700	10 %	887 000	2 500	400
1 – 2 mill.	490 800	11 %	1 295 000	22 800	2 600
2 – 3 mill.	53 300	1,2 %	2 375 000	98 200	18 200
Over 3 mill.	32 600	0,7 %	6 570 000	393 100	171 700
Sum/gj.snitt	4 569 300	100 %	641 000	3 950	1 800

Kilder: Finansdepartementet og Statistisk sentralbyrås skattemodell LOTTE-skatt.

Dette kan Rødts budsjett bety for ulike grupper

Eksemplene under illustrerer hvordan Rødts politikk vil påvirke vanlig folks lommebok i 2024. Alle tall viser endringer sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett.

Familien

- Begge voksne med inntekt på 450-500 000 kroner
- Den ene kjører dieselbil til jobb, den andre togpendler
- To barn (5 år og 10 år)

	Kroner
Redusert inntektsskatt voksen 1	4 600
Klimarabatt voksen 1 ¹	1 200
Økte utgifter til drivstoff ²	-700
Redusert inntektsskatt voksen 2	4 600
Klimarabatt voksen 2 ¹	1 200
25 % billigere årskort kollektivtransport	2 100
Barn 5 år: Økt barnetrygd	800
Barn 10 år: Økt barnetrygd	1 600
Barn 10 år: Gratis skolemat ³	1 600
Sum	17 000

Minstepensjonisten

- Enslig minstepensjonistDen ene kjører dieselbil til jobb, den andre togpendler
- Har høye helseutgifter

	Kroner
Økt minstepensjon	12 000
Klimarabatt, med lavtlønnstillegg ¹	1 500
Redusert egenandelstak på helsetjenester	1 165
25 % billigere årskort kollektivtransport	850
Sum	15 515

Den høytlønnte med tannpine

- Inntekt på 900 000 kroner
- Kjører bensinbil til jobb
- Tannlegeutgifter på 30 000 kroner i året
-

	Kroner
Økt inntektsskatt	-2 500
Økte utgifter til drivstoff ²	-700
Reduserte tannlegeutgifter (40 % av differanse mellom 2 500 kroner og 30 000 kroner) ⁴	11 000
Sum	7 800

Den arbeidsledige

- 100% arbeidsledig
- Lønn før ledighet på 600 000 kroner

	Kroner
Økte dagpenger ⁵	21 600
Klimarabatt ²	1 200
Sum	22 800

¹ Rødts klimarabatt tilbakebetaler de økte avgiftsinntektene fra økt CO2-avgift utover regjeringas forslag og reversering av kutt i veibruksavgiften. Klimarabatten betales ut til alle med under 500 000 kroner i inntekt, med et litt høyere beløp til de under 250 000 kroner. I tillegg ønsker vi at tilbakebetalingen skal inneholde et barnetillegg og en geografisk profil, hvor innbyggere i distriktskommuner får mer igjen. I disse eksemplene bruker vi imidlertid kun gjennomsnittsbeløpene differensiert etter inntekt.

² Dieselbil med årlig kjørelengde 12 000 km som bruker 0,7L/mil.

³ Beregnet med antakelse om 80 skoledager og at en matpakke i snitt koster 20 kroner.

⁴ Rødt vil innføre gratis tannhelse. Som et første skritt vil vi at staten skal dekke 40 % av kostnader over 2 500 kroner. Om lag 240 000 personer (6 % av befolkningen) har særlig høye årlige utgifter, med et gjennomsnitt på 30 000 kroner.

⁵ Rødt foreslår at dagpengemottakere skal få 66 % av tidligere inntekt, ikke 62,4 % som i dag.

Studenthusholdningen

- To studenter med 100 000 kroner i arbeidsinntekt hver
- Begge reiser kollektivt

	Kroner
Økt stipend og studielån	24 000
25 % billigere månedskort kollektivtrans	2 800
Redusert inntektsskatt pga. økt frikortgrense ⁶	15 000
Sum	41 800

Den uføretrygdede

- Mottar 100 prosent uføretrygd
- 500 000 kroner i inntekt før uførhet
- Arbeidsinntekt på 100 000 kroner
- Har høye helseutgifter

	Kroner
Økt uføretrygd på grunn av økning av fribeløpet ⁷	22 925
Redusert egenandelstak på helsetjenester	1 165
Sum	24 090

⁶Med økt frikortgrense til 100 000 kroner vil en student som tjener så mye spare rundt 7 500 kroner i året i skatt.

⁷Antar at personen tjener 100 000 kroner ved siden av uføretrygden. Det er lagt til grunn en kompensasjonsgrad på 66 %. Tabellen viser nettoeffekten etter at økt skatt også er trukket fra.

Rødts prioriteringer
område for område

Kommunene er hjertet i velferdssamfunnet

Kommunene er hjertet i vår felles velferd og et av våre viktigste verktøy i kampen mot Forskjells-Norge. Alle skal kunne leve gode liv uansett hvor mange penger du har på konto eller hvor du bor i landet. Derfor er en styrket kommuneøkonomi en av de største satsningene i Rødts alternative statsbudsjett.

Mer penger for å styrke lokaldemokratiet

Trang økonomi i mange kommuner resulterer ofte i kutt og sentralisering av tjenestene til innbyggerne. Rødt mener at kommunene må settes i stand til å tilby gode tjenester for folk i hele landet. Rødt styrker kommunene med over 9 milliarder kroner, hvorav 3 milliarder er frie inntekter. Rødt har tillit til at kommunene selv vet hva innbyggerne deres trenger mest om det så er flere ansatte i eldreomsorgen, styrke hele laget i skolen eller bygge en ny barnehage.

I dagens priskrise øremerker Rødt midler til å øke sosialhjelpen og vi styrker bostøtteordninga. Rødt satser på toppet bemanning i barnehagene og vi finner penger til flere lærere og miljøarbeidere i skolen. Rødt senker innslagspunktet for ressurskrevende tjenester, noe som er viktig for å ivareta innbyggerne som trenger det mest. Rødt setter av midler til et søkbart fond for kommunene til oppkjøp av strandsoneareal og midler til ulovlighetsoppfølging i strandsona til det beste for folk og natur. Rødt bevilger også penger til å styrke kompetansen og kapasiteten om arealforvaltning, natur og friluftsliv i kommunene.

Fylkeskommunen i spissen for gode lokalsamfunn og levende distrikter

Rødt mener fylkeskommunene spiller en stor rolle i å skape gode lokalsamfunn landet rundt. Rødt har vært motstandere av den borgerlige regjeringens regionreform og forkjempere for at makta skal flyttes nærmere folk. Rødt mener derfor det er veldig bra at vi igjen for flere fylkeskommuner fra 1. januar 2024.

Vedlikeholdsetterslepet på fylkesveier, tannhelsetjenesten, kultur, folkehelsearbeid og videregående opplæring krever betydelig mer penger i årene fremover. Rødt styrker derfor de frie inntektene til fylkeskommunene med 600 millioner kroner. I tillegg foreslår vi 1 milliard kroner til å ruste opp fylkesveiene, og innføre gratis hurtigbåter til øysamfunn uten fastlandsforbindelse og reduserer billettprisene med 50 prosent for øvrige båtruter.

En boligpolitikk til det beste for folk, ikke for bolighaier og utbyggere

Boligmarkedet i Norge har blitt en forskjells-maskin og boligsektoren er en av de minst regulerte i Europa. For stadig flere forblir boligdrømmen en fjern drøm. Rødt mener at alle skal ha rett til et godt sted å bo og til en rimelig penge, uansett om man leier eller eier. Rødt vil gjenreise Husbanken som et verktøy for en mer aktiv, sosial boligpolitikk og derfor øker vi lånerammen til Husbanken med 10 milliarder kroner slik at betydelig flere kan få lån. Vi styrker Husbankens tilskuddsordning for kjøp av egen bolig til 200 flere søkere. Rødt mener at politikerne må ta tilbake

kontrollen over leiemarkedet der leieprisene skyter i været, boligهايene tjener grovt og der utleieboligene for ofte har dårlig standard. Rødt styrker Leieboerforeningens tilskudd slik at flere leietakere kan organisere seg i kampen for bedre rettigheter på leiemarkedet. Rødt mener det trengs et eget husleietilsyn som på leietakernes forespørsel kan komme og kontrollere om utleieboligen man bor i er forsvarlig. Derfor setter vi av penger til et pilot-prosjekt med et eget husleietilsyn som skal styrke leietakernes rettigheter.

Oversikt over Rødts kommunebudsjett	Beløp (i mill. kroner)
Frie inntekter: Kommunene	3 000
Frie inntekter: Fylkeskommunene	600
Øremerkede midler: Kommunene	3 583
Øremerkede midler: Fylkeskommunene	2 402
Bevilgninger under andre rammområder	1 000
Samlet økning	10 585

Tabell over frie inntekter til kommunesektoren. Beløp (i mill. kroner)	Fylket	Kommunene	Totalt
Oslo	64	321	385
Akershus	59	327	386
Innlandet	41	209	249
Buskerud	25	125	150
Østfold	26	138	164
Vestfold	23	111	134
Telemark	18	94	112
Agder	34	152	186
Rogaland	50	227	277
Vestland	82	320	402
Møre og Romsdal	39	135	174
Trøndelag	54	255	309
Nordland	42	214	256
Troms	28	200	228
Finnmark	14	175	189
Sum	600	3 000	3 600

Rødts viktigste satsinger

	Beløp (i mill. kroner)
Fond til oppkjøp av strandsoneareal	100
Øke lånerammen til Husbanken slik at det kan bygges 2 000 flere utleieboliger og gis 2 000 flere startlån	10 000
Senke innslagspunktet for ressurskrevende tjenester med 20 000 kroner	136
Gi flere tilskudd til kjøp av egen bolig	58
Sikre at flere får rett på bostøtte med økte satser	623

Trygghet i og utenfor arbeid

Det er fortsatt lav arbeidsledighet, men utviklingen går feil vei, spesielt i konjunkturutsatte bransjer. Antall permitteringsvarsler i byggenæringen skyter i været som følge av økte materialkostnader, høyere renter og synkende eiendomspriser. Fellesforbundet ba regjeringa om å øke permitteringsperioden fra dagens 26 uker til 52 uker, men ble ikke hørt. Rødt lytter til fagbevegelsen og øker permitteringsperioden til 52 uker for bygg- og anleggsbransjen og fiskeindustrien for å bevare verdifull kompetanse.

Det trengs en ordentlig satsning på tiltaksplasser i en tid hvor bedrifter søker folk og en del som har falt utenfor arbeidslivet kan hankes inn igjen. Derfor øker Rødt antall tiltaksplasser med 1 000 sammenlignet med regjeringas forslag. Vi øker i tillegg varig tilrettelagte arbeidsplasser med 500 ekstra plasser og oppretter 100 flere stillinger i NAV for å styrke saksbehandlingen. For å trygge folk som av ulike grunner ikke jobber, og fordi det er særlig krevende å miste jobben og gå ned i inntekt i dyrtiden vi er inne, øker vi også dagpengesatsen fra 62 prosent til 66 prosent slik at kompensasjonsgraden er den samme som ved uføretrygd. Tiltakspenger og kvalifiseringsstønad for ledige økes også med 12 000 kroner i året fra 1. januar.

Mer tillit og mindre kontroll i Nav

Dagens trygdesystem er preget av kontroll og mistillit. Både ansatte og såkalte «brukere» opplever at de blir mistenkeliggjort. Rødt ønsker et oppgjør med mistillitshysteriet i Nav. Det innebærer at vi må bruke mindre penger på kontroll, og heller frigjøre midler til å behandle folk som søker hjelp i velferdsstaten med respekt.

Derfor kutter Rødt den rådgivende overlegetjenesten i NAV. NAV burde kunne stole på fastlegene, og trenger ikke egne leger. Vi avvikler også forsøksprosjektet med en egen lavere trygdelønn. I stedet bør fribeløpet for uføre økes til 1 G slik at det skal lønne seg å jobbe, også for dem som går på trygd.

I tillegg setter vi av en egen pott til organisasjoner som vil hjelpe folk med å få det de har rett på i Nav-systemet, slik som Stiftelsen Rettferd, Nav-opprydningen, AAP-aksjonen og Foreningen Økt Levestandard (FØL).

Foto: Inne Pedersen.

Styrke kampen mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet

I Hurdalsplattformen varslet regjeringa en storreingjøring i arbeidslivet. Men skikkelige redskaper koster når man skal gjøre reint. Det nytter ikke bare å vedta regler, vi må også ha midler til å følge dem opp. Med regjeringens handlingsplan mot sosial dumping får Arbeidstilsynet en rekke nye oppgaver. Oppgavene må følges opp med midler, derfor øker Rødt bevilgningene til Arbeidstilsynet og Fair play Bygg Norge med til sammen 48,6 millioner kroner og styrker påtalemyndighetens arbeid med arbeidslivskriminalitet med 25 millioner kroner.

Øke inntektene til dem uten arbeid

Ikke alle kan eller bør jobbe. Dagens velferdssystem har store hull, og derfor tvinges flere i gruppen til et liv i fattigdom. Rødt foreslår å øke minsteytelsene med 12.000 kroner i året. Vi vil stanse også de urettferdige kuttene i pensjonssystemet som følge av pensjonsreformen, blant annet i etterlattepensjon.

Solberg-regjeringen kuttet i sin tid brillestøtten til barn, og dagens regjering gjeninnførte en ny støtteordning. Den er imidlertid for dårlig, og Rødt foreslår derfor å øke brillestøtten med 200 kroner, samt å gi barn rett til nye briller dersom brillene blir ødelagt.

Funksjonshemmede har rett på et aktivt liv, men dessverre er dagens ordning for støtte til hjelpemidler for dårlige. Vi foreslår derfor å øke potten til hjelpemidler til 200 millioner kroner.

Rødts viktigste satsinger

	Beløp (i mill. kroner)
Øke ytelsene til arbeidsledige	929
Hjelpe flere inn i jobb	310
Styrke kampen mot sosial dumping	74
Kutt i NAVs rådgivende legetjeneste og arbeidstilpasset trygd	-253
Øke fribeløpet for uføre til 1 G	689
Reversere usosiale kutt i alderspensjon	1 040

Kraftfull politikk mot klima- og naturkrisen

Utslippene må ned for å avverge katastrofale klimaendringer og tap av natur. Regjeringa kutter i det viktige skogvernet, når ikke klimamålene og gjør økonomien mer oljeavhengig mens industrien sliter med ustabile og høye strømpriser. Rødt vil ha kraftfulle utslippskutt gjennom rettferdige fellesskapsløsninger.

Et rikt naturmangfold

Naturen er grunnlaget for vår eksistens og vår viktigste buffer mot klimaendringene. Vi står ikke bare overfor en klimakrise, men også en naturkrise. Vi må verne og restaurere mer natur, for å bidra med vår del til den internasjonale naturavtalen. Med regjeringas tempo vil den mest verdifulle skogen være hogget før den har blitt vernet. Vi øker derfor bevilgningen til skogvern kraftig, med 400 millioner kroner. Flere arter og naturtyper, som myr, trenger beskyttelse og restaurering, både for å lagre karbon og sikre levestedene til en rekke arter. Vi gir derfor 395 millioner kroner til restaurering av natur, tiltak for bedre vannmiljø og økt innsats for trua arter og naturtyper.

Sikkerhet mot klimaendringer

Klimaendringene er her, og vi må tilpasse oss. Å restaurere natur er viktig for å begrense virkningene av klimaendringene, men vi må også klimatilpasse oss på andre måter. Derfor gir vi 612 millioner kroner til klimatilpasning og natur- og klimatiltak i kommunene, som inkluderer videreføring av den viktige ordninga Klimasats. Vi styrker også NVEs flom- og skredforebygging, og fjerner kommunenes egenandel for dette, og finansierer å lage en nasjonal handlingsplan for oppgradering av vann og avløp, totalt 420 millioner kroner.

Ta vare på havet

Havet er under press, og det blir konkurranse om plassen. Både eksisterende olje- og gassinntallasjoner, og nye næringer som havvind, mineralutvinning på havbunnen og havbruk til havs. Heller enn å åpne opp for nye næringer, og gjøre klart til utbygging og utvinning, sikrer vi 261 millioner kroner til miljøkartlegging.

Omstilling av industrien

Industrien har potensiale for store utslippskutt, men dette trues av økte kraftpriser og svekkede rammevilkår. Det krever en ekstra innsats for å sikre at ny teknologi som kutter utslipp og sparer energi, tas i bruk. Vi styrker programmer for utslippskutt gjennom Enova og andre steder. Særlig viktig er programmene spisset inn på store punktutslipp som får som samlet får 375 millioner kroner.

Vi setter av 330 millioner kroner til å utvikle karbonfangst- og lagring på avfallsanlegg over hele landet innen 2030.

Mer miljøvennlig transport

Vi trenger en mer klimavennlig samferdselspolitikk med satsing på kollektivtrafikk, jernbane og trygge veier over hele landet framfor store motorveier.

I tillegg sikrer vi flere elbilladere i borettslag, 15 nye hurtigladere og minst 10 nye ladestasjoner for elektrisk tungtransport. Vi øker støtten til utslippsfri ferge- og hurtigbåtdrift og til elektriske sjarker.

Krafttak for biogass, lokal energiproduksjon og -effektivisering

Den mest miljøvennlige energien er den vi ikke bruker. I tillegg er energieffektivisering et klassespørsmål: Høye strømprisene fører i praksis til at de med dårlig eller vanlig råd rasjonerer med strømmen, mens de rikeste kan fortsette å sløse som før.

Rødt vil at staten skal øke investeringene i energieffektivisering og lokal energiproduksjon med 1,2 milliarder kroner, utover regjeringens økning på rundt 200 millioner kroner. Vi vil øke beløpene, forenkle prosessene og kutte forskuddsbetaling så støtten når alle, uansett inntekt.

Vi gir 380 ferske millioner kroner til å utvikle biogass. Vi øker støtten til produksjon i landbruket, gjenoppretter støtte til kjøretøy, sikrer 15 ekstra fyllestasjoner, og like mye ny produksjon som et Alta-kraftverk.

Rødts viktigste satsinger

Beløp (i mill. kroner)

Styrke virkemidler for biogass og klimatiltak i industri, avfallsanlegg, landbruk og transport	2 926
Styrket skogvernsatsing	400
Restaurering av natur, vannmiljø-tiltak og økt innsats for trua arter og naturtyper	395
Tilskudd til klimatilpasning-, natur- og klimatiltak i kommunene	612
Styrket flom- og skredforebygging samt fjerning av kommunenes egenandel for dette	420
Styrket satsing på energieffektivisering og lokal energiproduksjon i hjem, kommuner og bedrifter	1 250

Et sterkt nasjonalt forsvar

Rødt vil gjenreise det norske invasjonforsvaret og styrke nordisk forsvarssamarbeid. Russlands ulovlige angrepskrig mot Ukraina viser at det haster å bygge et forsvar som kan avskrekke og sikre nødvendig norsk selvstendighet. Rødt øker forsvarsbudsjettet med over 600 millioner kroner og frigjør ytterligere midler til å styrke Forsvaret av Norge ved å kutte i antall kampfly og krigsdeltakelse i utlandet.

Kutt i kampfly og utenlandskrig, mer til luftvern

De siste tjue årene har skiftende regjeringer bygget ned Norges invasjonforsvar til fordel for krigsdeltakelse i utlandet. Enorme summer er sløst bort på USA-ledete kriger, inkludert Libya og Afghanistan. Det er uforståelig at norske soldater i 2024 skal risikere livet i Irak og øve på ørkenkrig i Jordan, når det er krig i Europa og vi mangler soldater og luftvern til å beskytte Norge.

Krigføring i utlandet var høyt prioritert da det ble besluttet å kjøpe 52 kampfly av typen F-35, Norges dyreste skattefinansierte investering noensinne. Med skyhøye driftskostnader vil F-35 gå på bekostning av resten av Forsvaret i flere tiår framover. Ved utgangen av 2023 har Norge 40 kampfly. Det er allerede flere fly enn vi har mannskap til å bruke, og vi mangler luftvern til å beskytte dem. Norge har i dag et forsvar som kan krige under utenlandsk kommando i andre verdensdeler, men som ikke har et eneste luftvern batteri dedikert til å beskytte vår egen sivilbefolkning mot bombefly og missiler. Dette vil Rødt snu ved å stanse kjøpet av de siste kampflyene som ennå ikke er levert, og bruke pengene på å gjenoppbygge Norges luftvern som ble nedbygd etter Den kalde krigen. Dette grepet frigjør 2,5 milliarder kroner på 2024-budsjettet, som Rødt blant annet bruker på å luftvernbeskyttelse av både sivilbefolkning og forsvarsanlegg, inkludert gjeninnføring av luftvern for hovedstaden.

Et sterkt nasjonalt forsvar for å beskytte freden i nord

Rødt vil styrke Norges selvstendige forsvarsevne. Det gjør oss mindre avhengig av et uforutsigbart USA, og er nødvendig for å sikre balansen mellom avskrekking og beroligelse overfor Russland. Samtidig reduserer det risikoen for at Norge blir slagmark i en konflikt mellom atommaktene. Rødt styrker Hæren med oppbemanning og starter anskaffelse av langtreckende presisjonsartilleri. Heimevernet styrkes med 5 000 soldater og økt øvingsmengde, vi reetablerer Sjøheimevernet og spesialavdelingen HV-016. Med 600 flere årsverk i Forsvaret styrkes også Kystvaktens redningsberedskap, ressurskontrollen i fiskerisektoren og suverenitetshevdelsen i nord. Rødt styrker Forsvarets utdanning, øker inntak av vernepliktige og starter arbeidet med innfasing av reservister for å kraftig øke Forsvarets størrelse i årene som kommer.

Foto: Inne Pedersen.

Rødt går mot amerikanske militærbaser i Norge. Vi vil gjenreise basepolitikkenes hovedprinsipp om at det ikke skal være fremmede militærbaser i Norge.

Vi støtter Forsvarets kvinner og menn

Forsvarets viktigste ressurs er menneskene som skal beskytte oss i tilfelle krise og krig: Ansatte, vernepliktige og reservister.

Dessverre har skiftende regjeringer prioritert ekstremt dyrt utstyr, ofte tilpasset krigføring i utlandet, og nedprioritert personell og drift. Det gir dårlig forsvarsevne og dårlige arbeidsforhold for Forsvarets ansatte. For å bøte på dette vil Rødt blant annet øke antall årsverk, dekke inn vedlikeholdsetterslepet på personellrelatert EBA (eiendom bygg og anlegg), starte reetablering av ettårig befalsskole i forsvarsgrenene, stanse privatisering av vedlikehold og IKT og ta bedre vare på veteranene våre.

Rødts viktigste satsinger

Beløp (i mill. kroner)

Luftvern for å beskytte sivilbefolkning, beslutningssentre og flybaser	1 500
Øke inntak av vernepliktige og tiltak for innfasing av reservistordning for å øke Forsvarets størrelse og utholdenhet	1 000
600 årsverk til Hæren, Sjøforsvaret, Luftforsvaret og Heimevernet	600
Øke Heimevernets områdestruktur med 5 000 soldater og øke øvingsmengden	600
Stanse kjøp av de gjenværende F-35 kampfly med leveranse i 2024	2 500

Til kamp mot helseforskjellene

Økende forskjeller i samfunnet speiles i helse. Folk med dårlig råd har både dårligere helse og dårligere tilgang på helsetjenester. Veksten i de kommersielle helsetjenestene har skutt fart. Samtidig står vi i en helsepersonellkrise. Det offentlige helsevesenet er truet. Rødt jobber for å utjevne forskjellene og sikre lik rett til helse for alle.

Tennene er en del av kroppen

Når tennene ikke behandles som en del av kroppen, kommer forskjellene i samfunnet til uttrykk i folks tenner. Regjeringserklæringen har et mål om at tannhelse bør likestilles med andre helsetjenester, men det gjøres ingenting i statsbudsjettet. Rødt jobber for en skikkelig tannhelseform med offentlig finansiert gratis tannhelse. Reformen innføres ved å ta deler av regningen for de som har størst utgifter, med refusjon på 40 prosent av utgiftene over en årlig egenandel på 2 500 kroner. Vi setter av mer enn 3 milliarder kroner til første skritt på veien mot gratis tannhelse for alle. Målet er å likestille tannhelse med andre helsetjenester i løpet av fire år.

Alle skal ha råd til helsehjelp

Folk som har dårlig råd, har også dårligere helse. I en tid der mange opplever at pengene ikke strekker til må helsehjelp må bli billigere, ikke dyrere. Derfor går Rødt inn for å senke grensa for frikort med over 1 000 kroner. Vi mener også at det er et problem at barn må betale egenandeler i helse fra 16 år. Vi øker betalingsfritaket for barn til 18 år.

At flere og flere tegner privat helseforsikring staker ut kursen til amerikanisering av helsevesenet, der de som har råd kan betale seg ut av helsekøen. Rødt vil bremse utviklingen ved å innføre en omsetningsavgift på helseforsikringer.

Styrke sykehusene

Sykehusene sin økonomi er ikke bærekraftig. Sparetiltakene i helseforetakene går utover både ansatte og pasienter. Regjeringas budsjett pålegger sykehusene ytterligere effektivisering og presser fram kutt i lokalberedskap, psykisk helse og fødselsomsorg.

Rødt øker basis-støtten og går inn for full rammefinansiering av sykehusene. Sykehussektoren må frigjøres fra foretaksmodellen og bedriftsøkonomisk styring.

Foto: Inne Pedersen.

Helsepersonellmangelen møter vi best ved å gjøre sykehusene våre til gode arbeidsplasser. Vi bevilger 150 millioner kroner til utdanningsstillinger til sykepleiere og til å få inn flere yrkesgrupper som kan overta oppgaver for å senke arbeidspresset på medisinsk personell. Rødt vil også å stanse pengeflommen som går fra våre offentlige sykehus til kommersielle. Vi vil kutte i bruken av konsulentselskaper og sikre at midlene som i dag renner ut til kommersielle vikarbyråer brukes til bedre grunnbemanning og styrking av sykehusenes bemanningsenheter.

Kvinnehelse og reproduktiv helse

Store kunnskapshull og sviktende tjenestetilbud gjør at kvinner kommer dårligere ut enn menn i helsetjenestene. Kvinnehelse blir nedprioritert i helseforetakene og mange kvinner blir stående uten helsetilbud i det offentlige. Rødt har i sitt alternative budsjett satt av 187 millioner kroner til forskning og tiltak innen kvinnehelse og reproduktiv helse.

Rus og psykisk helse

Psykiske helse kan ikke ses uavhengig av livssituasjon og økonomi. Vi setter av midler til en pilot for å begynne arbeidet med å få gjeldsrådgivere inn i psykisk helsevern. Vi styrker også Fontenehusene, frivillig rusforebyggende innsats og rusarbeidet i fengslene.

Kommunehelsetjenesten

Kommunehelsetjenestene er underfinansiert. I tillegg står mange uten tilgang til fastlege. Det gir grobunn for kommersielle helsetjenester og en amerikanisering av helsetjenesten. Rødt styrker kommunenes frie midler og bevilger i tillegg 75 millioner kroner som tilskudd til å opprette kommunale fastlegestillinger som rekrutteringstiltak i kommuner med ubesatte legehjemler.

Rødts viktigste satsinger

Beløp (i mill. kroner)

Innfasing av gratis tannhelse og styrking av stønadsordningene	3 110
Kutt i egenandelene i helsetjenestene	2 008
Styrke sykehusene: Økt basisfinansiering og rekrutteringstiltak	2 150
Kutt i konsulentutgifter, bemanningsbyråbruk og lederlønninger i sykehusene	-1 504
Kvinnehelse: Forskning og helsetjenester	188

Vi trenger flere ansatte

Oppveksttjenestene er ikke som andre varer. Kjerneverdien er den tida de ansatte har til faglig oppfølging og omsorg. Denne verdien kan ikke effektiviseres og rasjonaliseres i det uendelige – da får vi dårligere tjenester og utslitte ansatte som slutter. Velferdssamfunnet vårt er helt avhengig av at mange vil jobbe og bygge kompetansen sin i barnehage, skole, barnevern og støttetjenester.

Barnehage og fellesskole for barnas beste

Vi har en bemanningskrise i velferden. I barnehagene er det høyt arbeidspress, ikke full bemanning hele dagen og høy vikarbruk. Derfor kommer det et brøl fra barnehagegulvet, og det er alvor. Én av tre barnehagelærere vurderer å slutte, ansatte beskriver en hverdag hvor de opplever å ikke strekke til og det er et høyt sykefravær i sektoren.

God kvalitet i barnehagen er avhengig av barnehagefaglig kompetanse og god bemanning. Vi faser inn “toppet grunnbemanning”, som betyr at alle barnehager med mer enn 50 barn får én ekstra pedagog eller fagarbeider. Erfaringen med denne modellen så langt viser at sykefraværet går ned og stabiliteten for barna øker. Vi øker også overføringene til kommunene med flere milliarder kroner, slik at de kan oppfylle bemanningsnormen i barnehagene og sette inn vikarer fra dag én.

Lærere med nok tid og ressurser er en forutsetning for å sikre barns behov for læring. Rødt vil derfor prioritere og gradvis utvide tida til kontaktlærerne. Rødt styrker laget rundt barna og elevene. Vi øker antall miljøarbeidere, spesialpedagoger og stillinger i PP-tjenesten med mål om å på sikt innføre en bemanningsnorm for tjenesten. Også skolehelsetjenesten og helsestasjonene styrkes med 100 nye stillinger, slik at barn og unge får tettere oppfølging.

Gratis skolemat i grunnskolen

Mange norske familier sliter med å få endene til å møtes på grunn av høye priser strøm, mat og bolig. Rødt foreslår å innføre gratis skolemat i grunnskolen. Ordningen vil sikre at alle barn får et sunt måltid på skolen hver dag, og spare barnefamilieene for tid og penger. Uten mat og drikke klarer ikke barna å lære på skolen, og gratis skolemat vil sikre at barn fra alle sosiale lag får tilstrekkelig påfyll i løpet av en slitsom skoledag.

Framtidens fagarbeidere

Rødts mål er at utdanning skal være tilgjengelig for alle, uavhengig av hvor du bor og hvor mye foreldrene dine tjener. Vi vil sikre et praktisk orientert utdanningstilbud i hele landet, og vil ha en storstilt satsning på praktisk læring, yrkesfag og fagskoler for å sikre elevenes behov for variert læring og samfunnets behov for fagarbeidere.

Ifølge Statistisk Sentralbyrå (SSB) kommer Norge til å mangle nesten 100 000 fagarbeidere fram mot 2035. Skal vi sikre fremtidas fagarbeidere mener Rødt det er nødvendig med en kraftfull satsning på en praktisk skole fra første stund, på yrkesfag og fagskolene (høyere yrkesfaglig utdanning). Vi øker dagens utstyrstipend, setter av midler til fond for opprusting av verksteder på yrkesfag og øker lærlingtilskuddet med 2 500 kr.

Regjeringa har lovet å årlig opprette 1 000 nye fagskoleplasser. På to budsjetter har de kun kommet med 500 plasser. Rødt leverer på regjeringens lovnader, og øker med ytterligere 500 fagskoleplasser. Dette er helt nødvendig for å sikre tilstrekkelig arbeidskraft til sentrale samfunnsområder. Når man ikke har gode nok utdanninger og mange nok fagarbeidere, så åpner det dørene for et useriøst arbeidsliv og innleie fra bemanningsbyråer.

Lik rett til utdanning

Høyere utdanning skal være gratis, uavhengig av hvor du kommer fra og hva foreldrene dine har på konto. Regjeringen har innført studieavgift for internasjonale studenter utenfor EØS og Sveits. Rødt mener dette er et usolidarisk og smålig kutt, og reverserer denne ordningen.

Vi øker også borteboerstipendet til 7 000 kr i måneden, øker studiestøtten til studenter til med 12 000 kroner fra nyttår og bevilger penger til 1 350 nye studentboliger.

Profittfri velferd

Skattepenger bevilget til barnehage skal gå til barnas beste og gode lønns- og arbeidsvilkår for de ansatte, ikke privat profitt. Private barnehager får tilskudd fra det offentlige til å dekke barnehageansattes pensjon, uavhengig av de reelle kostnadene. Rødt endrer modell til kostnadsdekning av de faktiske pensjonsutgiftene til barnehagene for å sikre at penger bevilget til pensjon faktisk går til pensjon.

✓ Rødts viktigste satsinger	Beløp (i mill. kroner)
Gratis skolemat i grunnskolen	1 209
Toppet bemanning: Én ekstra pedagog eller fagarbeider i alle barnehager med mer enn 50 barn	900
Øke studiestøtten med 12 000 kroner fra 1. januar	755
500 nye studieplasser på fagskolene	28
1 350 nye studentboliger	111

Trygg og klimavennlig transport i hele landet

Det er et enormt behov for vedlikehold, utbedring og rassikring av vei og jernbane over hele landet. Likevel bruker staten milliarder på noen få utvalgte motorveistreknings. Heldigvis finnes det et alternativ. Rødt vil stanse klima- og naturfiendtlig utbygging. Da har vi råd til en massiv satsning på vedlikehold og lavere kollektivpriser.

Det er vanlige veiers tur

Rødt vil legge ned Nye Veier AS. Selskapet har som oppgave å bygge mer og større motorvei raskere. Firefelts motorvei med 110-sone skader natur, ødelegger matjord, øker klimagassutslippene og utkonkurrerer jernbane. Ansvar for vei må samles i Veivesenet. De må omprosjekttere og nedskalere både Nye Veiers og egne prosjekter. Flere prosjekter, som E18 «Vestkorridoren» etappe 2 og 3 og broforbindelse over Bjørnafjorden (del av E39 «Hordfast») må stanses helt.

Rødt vil i stedet sette av 500 millioner kroner ekstra til ras- og skredsikring av riksveier. Videre vil Rødt sette av 1 milliard kroner til utbedring, vedlikehold, ras- og skredsikring av fylkesveier. Vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene er i intervallet 95-105 milliarder, ifølge ferske anslag. I ny Nasjonal transportplan, som blir lagt fram våren 2024, er det nødvendig med en opptrappingsplan.

Rødt vil at staten skal ta regninga for ny Tretten Bru i Gudbrandsdalen. Det var Statens Vegvesen som var byggherre for prosjektet i 2012. Da er det også statens ansvar når brua kolliderer ti år senere.

Toget må gå når det skal

Ingen politiker klipper snorer for tog som går når de skal. Men hvis flere skal reise med jernbanen, må vi kunne stole på rutetabellene. Nå øker i stedet vedlikeholdsbehovet. Det betyr flere forsinkelser og mer buss-for-tog. Rødt vil bruke 1,8 milliarder kroner mer enn regjeringa på vedlikehold neste år. Det er nødvendig for å holde etterslepet i sjakk.

Vi må samtidig planlegge for framtida. Da må vi prioritere prosjekter som gir raskere reisetid på lange strekninger hvor tog kan erstatte fly. Rødt vil sette av totalt 510 millioner kroner til planlegging av framtidig utbygging. Det betyr blant annet penger til reguleringsarbeid for mer dobbeltspor i Vestfold og sammenkobling av Vestfold- og Sørlandsbanen. Det betyr også flere og lengre krysningsspor for å redusere reisetida på Bergens- og Dovrebanen. Rødt vil framskynde flere enkeltprosjekter jernbanen arbeider med. Mulighetsstudien for hurtigtog Oslo-Stockholm må følges opp av en konseptvalgutredning (KVU) i 2024. Den ferske KVU-en om elektrifisering av Nordlands- og Rørosbanen må følges opp med konkret planlegging.

Lavere pris får flere til å reise kollektivt

I mange land er priskrisa i samfunnet blitt møtt med lavere kollektivpriser. Det er omfordelende og ubyråkratisk velferdspolitik, som samtidig har en klimaeffekt.

Rødt vil ha 25 prosent lavere priser i den lokale kollektivtrafikken og styrke de ulike rabattordningene på jernbanen kraftig. Det er nødvendig for å få flere til å reise kollektivt i byområdene og for at flere skal velge jernbane i stedet for fly.

Samtidig må vi se framover. Det er i mange år blitt satset ensidig på bedre kollektivtilbud i stedet for pris. I virkeligheten må de to gå hånd i hånd. Rødt vil sette av 250 millioner kroner til langvarige prøveprosjekter med nye rabattordninger og gratis kollektivtransport.

Mer gods på sjø og bane, og utslippsfri veitransport

Havnene er kritisk infrastruktur i et land med lang kystlinje. Rødt vil øke tilskuddene til vedlikehold av havner og farleder, samt øke tilskuddet til effektive og miljøvennlige havner med 50 prosent. På samme måte vil Rødt doble støtteordningen for å flytte gods fra vei til bane. Rødt vil også starte planlegging av en egen «effektpakke» for jernbaneutbygging med økt godstransport som mål.

Samtidig vil mye av transporten gå på veiene også i framtida. Elektrifisering av transportbransjen kan skje raskt, hvis vi legger til rette for det. I stedet for å overlate utbygging av ladeplasser for tungtransport langs hovedveiene til private aktører, må Veivesenet også bygge ut selv for å få fortlgang. Rødt vil sette av 100 millioner kroner til dette i 2024.

Rødts viktigste satsinger

Beløp (i mill. kroner)

25 % lavere priser all lokal kollektivtransport	2 000
Stanse økningen i vedlikeholdsetterslep i jernbanen	1 800
Utbedring av vanlige veier over hele landet	1 600
Planlegge fremtidig jernbaneutbygging	510
Barn inntil 13 år gratis med jernbane, 60 % rabatt for honnør, ungdom og student	400
Gratis båtruter til øysamfunn og 50 % priskutt for øvrige båter	300

Miljøvennlig matproduksjon i Norge

Fisken i havet tilhører det norske folket i fellesskap, og skal gi levebrød til folk langs kysten i generasjoner framover, og matjorda skal sikre bosetning i bygder over hele landet. Landbruk og fiske må drives innenfor naturens tålegrense, som ikke forsterker natur- og klimakrisa, men sikrer mat til verdens befolkning og vår egen sjøforsyning.

Bærekraftige fiskeriarbeidsplasser langs hele kysten

Tapte og gjenglemte fiskeredskap, såkalt spøkelsesfiske, er i dag et kjempeproblem, og vi styrker Fiskeridirektoratet for å gjøre opprydding av tapt fiskeutstyr og drive fiskerioppsyn.

Rødt foreslår å øke velferdstilskuddet, for å sikre drift av de viktige velferdsstasjonene rundt kysten. Vi vil også støtte sikkerhetsopplæringen for fiskere, som er viktig for helse, sikkerhet og rekruttering i næringa. Rødt foreslår å innføre en søkbar ordning for fiskemottak i perioder med lav omsetning på 50 millioner kroner.

Vi forventer at det sikres en rettferdig fordeling av fiskekvoter i den kommende kvotemeldinga. Vi setter derfor av 40 millioner kroner til en søkbar ordning for å bygge opp igjen flåtegruppa mellom 11 og 21 meter langs kysten. Den havgående fiskeflåten står for de største klimagassutslippene i fiskerinæringa. Rødt vil ikke gi dette flåteleddet kompensasjon fra CO₂-avgiften, men bruke avgiftssystemet aktivt for fremme et klimavennlig kystfiske. Vi vil videreføre avgiftsfritaket for den minste kystflåten og setter av midler for å gi kystrekestrålerne og fartøyer under 28 meter kompensasjon.

Trygge bønder og glade dyr - sjøforsyning og klimasmart landbruk på norske ressurser

Urolige tider tydeliggjør hvor viktig matberedskap og selvforsyning er. Denne høsten kom Riksrevisjonen med kritikk av norsk matberedskap, og peker på at tilskuddssystemet ikke er rigget på en måte som styrker norsk sjøforsyning.

Foto: Inne Pedersen.

For å øke selvforsyninga vår, setter vi av midler for å ta mer av matjorda vår i bruk. Vi setter av 50 millioner kroner for å sette i stand dyrka mark i Nord-Norge, hvor det er et enormt potensial. Vi doubler tilskuddssatsen til drenering av jord som kan sikre bedre og mer effektiv matjord, gjøre jordbruket mindre sårbart ved ekstremvær, og kutte klimagassutslipp.

Skal vi nå målet om 50 prosent sjølforsyning korrigert for importert fôrråvare, slik Stortinget har bestemt, må det tas grep som sikrer at det mindre lønnsomt å bruke importert kraftfor. Vi svekker derfor nedskrivingsordninga for korn. For at dette ikke skal ramme skeivt i distrikter hvor det er mer krevende å dyrke eget grovfôr, øker vi distriktstilskuddet for melkebruk i Nord-Norge og på Vestlandet, og innfører en tilskuddsordning for nødvendig bruk kraftfôr på fôrseddelen. Vi innfører også en tollavgift og prisutjevningbeløp på soyamel på 10 øre per kg, hvor inntektene settes av til dyr på utmarksbeite.

For å styrke velferd for både folk og dyr i norsk landbruk setter vi av penger til veterinærdekking, til Mattilsynet og vi øker tilskuddene for å få avløser ved svangerskap. Vi setter også av penger til alternativer til dyreforsøk, og vi styrker Bionova.

Rødts viktigste satsinger

Beløp (i mill. kroner)

Selvforsyningspakke: Tilskudd til grovfôr, toll på import av soya og satsing på utmarksbeite	921
Tiltak for å ta mer jord i bruk: Drenering og istandsetting	118
Styrking av kystflåten og fiskeriarbeidsplasser i distriktet	80
Bedre dyrevelferd	66
Velferds- og sikkerhetstiltak for fiskere	30

Barn, familie og likestilling

Priskrisa rammer barnefamilier hardt. Rødt prioriterer tiltak som trygger familier, og legger til rette for at flest mulig kan fortsette å delta i fritidsaktiviteter og frivillighet. Vi legger også inn en stor innsats for de mest utsatte barna i barnevernet, og tar et kraftfullt oppgjør med kommersielle aktører som beriker seg på sårbare barn i barnevernet.

Økt barnetrygd

Barn som vokser opp i familier med dårlig råd har selv en større sjanse for å rammes av arbeidsledighet og økonomiske problemer senere i livet. Barnetrygden er en viktig økonomisk grunnsikring som hindrer fattigdom i mange familier, men også i år spise mye opp av den voldsomme prisveksten. Å øke barnetrygden er også et effektivt virkemiddel for å få ned antallet barn som vokser opp i fattige familier. Derfor prisjusterer vi barnetrygden for alle barn, og øker satsene for barn mellom 6 og 18 år med 100 kroner i måneden. Slik sikrer vi mer penger til de som i dag sliter med stadig trangere økonomi.

Kamp mot barnefattigdom

Over 111 000 barn vokser opp i fattige familier. For å forhindre at barn vokser opp i fattigdom utvider vi tilskuddsordningen mot barnefattigdom i kommunen. Samtidig vil Rødt øke engangsstønaden med 12 000 kroner allerede fra 1. januar 2024, for å trygge økonomien til nybakte foreldre. Rødt foreslår også å styrke Rødhette-huset i Oslo og utvide tilbudet med prøveprosjekter i to andre norsk byer. Vi øker også bidragsforskuddet med 200 kroner i måneden, slik at barn som har rett på barnebidrag får en sikkerhet i at fellesskapet stiller opp, selv om bidragspliktige forelder ikke betaler.

Ta barnevernet tilbake fra velferdsprofitørene

Det er fellesskapets ansvar å beskytte utsatte barn og sørge for at alle barn får vokse opp i trygge omgivelser og får hjelp i tråd med sine behov. Vi kan ikke overlate omsorgen for de aller mest sårbare barna og ungdommene våre til kommersielle, profittmotiverte aktører. Alle penger bevilget til barnevern skal gå uavkortet til barnas beste og ikke til å berike velferdsprofitører. Rødt mener at barnevernsdrift skal være forbeholdt offentlige og ideelle aktører.

For å komme de kommersielle til livs kutter vi først der de tjener mest penger, nemlig i de akutte plasseringene av barn i krise, og bruker pengene til å bygge opp kapasiteten til å håndtere akutte og komplekse saker i statlig og ideelt barnevern. Videre vil Rødt påbegynne overføringen av enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år til barnevernet.

Feminisme

Dessverre er kvinner fremdeles nødt til å forsvare sine hardt tilkjempede rettigheter både nasjonalt og internasjonalt. Rødt øker støtten til kvinneorganisasjonene med 10 millioner kroner over det regjeringen gjør, og øker midlene til likestillingssettene, Diskrimineringsnemda og Likestillings- og diskrimineringsombudet. Vold og overgrep mot kvinner er et alvorlig og vedvarende samfunnsproblem i Norge. Over 150 000 mennesker opplever vold i nære relasjoner hvert år. Rødt vil derfor styrke krisesentrenes økonomi slik at de kan ha trygg kapasitet til å huse voldsofre. Programmer for å forebygge vold i nære relasjoner styrkes også over helsebudsjettet.

Rødts viktigste satsinger

	Beløp (i mill. kroner)
Økt barnetrygd	1 698
Styrke det ideelle og statlige barnevernet	630
Styrke krisesenterøkonomien	80
Økt engangsstønad og bidragsforskudd	178
Tiltak mot barnefattigdom i kommunen	35

Styrk kulturen

Kunst og kultur spiller en viktig og selvstendig rolle i samfunnet. Vi prioriterer de brede fellesarenaene, og særlig tiltak som gir barn og unge bedre tilgang til kultur. Et profesjonelt kulturliv med gode arbeidsvilkår er grunnmuren for kulturopplevelser for alle og enhver.

Fri og uavhengig kunst – og en jobb å leve av

Kulturpolitikk overlatt til markedet skaper den kunsten som de med mest penger etterspør. Å være utøvende kunstner blir noe som bare folk med solid økonomi kan ta seg råd til å være. Etterdønningene av pandemien overlapper med den pågående priskrise, og gjør vilkårene spesielt tøffe for mange kulturarbeidere. Derfor oppretter vi flere arbeidsstipender for kunstnere, øker stipendsatsene og bevilgninger til utstillingshonorarer og tilskuddsordninger som Norsk Kulturfond. Rødt bevilger også midler til oppstart av to såkalte kunstnerallianser, ordninger som tetter viktige hull i trykkesystemet for kunstnere som arbeider oppdragsbasert. Ytringsfriheten trues globalt og med det også den kunstneriske uttryksfriheten. Rødt setter av penger til å etablere trygge residenser for forfulgte kunstnere i Norge.

Inkluderende kultur for barn og unge

Rødt tror på å gi unge utøvere eierskap og tillit, og foreslår derfor en egen tilskuddsordning til ungdomsstyrt kulturprosjekter. I tillegg vil vi styrke den kulturelle skolesekken slik at ordningen står bedre rustet til å oppfylle rammeavtalen med de utøvende kunstnerne den engasjerer, uten å kutte i tilbudet. Kulturskolen er utilgjengelig for mange barn i familier med dårlig råd, og årsprisen varierer stort mellom kommunene. Rødt vil innføre makspris på kulturskolen, slik at flere barn kan nyte godt av kulturundervisningen landet over. Vi styrker også prosjekter for inkludering og mangfold i idretten, og øremerker ekstra midler til inkluderingstiltak for ungdom i særlig sårbare byområder. Lesing og leseglede fremmer også deltakelse og inkludering. Derfor øker vi satsningen på skolebiblioteker over utdanningsbudsjettet, og finansierer årlig forsyning av ny barne- og ungdomslitteratur til 500 skolebibliotek. Biblioteket er den viktigste kulturinstitusjonen i mange norske kommuner. Vi styrker prosjekter som utvikler biblioteket som fellesskapsarena. Biblioteket er den viktigste kulturinstitusjonen i mange norske kommuner og en bærebjelke i det norske demokratiet.

Foto: Anthony Delanoix / Unsplash.

Fellesskapskultur mot økende forskjeller

Band, korps, teatergrupper og kor drevet på frivillig basis er selve ryggraden i den brede norske kulturen. De er også fellesskap som kan bidra til å bygge ned sosiale forskjeller. I en tid hvor forskjellene øker, satser Rødt på fellesarenaene. Vi vil satse på helårsarrangørene og på de lokale ildsjelene gjennom å styrke frivilligsentralene.

Skeives rettigheter

Kampen for skeives rettigheter og rett til å leve det livet de ønsker er langt ifra vunnet. Dette gjenspeiles ikke minst i at institusjoner som diskriminerer skeive fortsatt mottar statsstøtte. I utdanningsbudsjettet kutter vi derfor statsstøtten til NLA Høgskolen. Pengene bruker vi blant annet på å fullfinansiere Rosa Kompetanse, som driver med opplæring av ansatte og studenter i alle de viktige velferdsyrkene. De fyller et stort kompetansehull i utdanningssystemet. Vi øker også støtten til LHBTI-organisasjoner med 10 millioner utover det regjeringen lover, slik at skeive organisasjoner skal ha mer armslag økonomisk.

Rødts viktigste satsinger

	Beløp (i mill. kroner)
Bedre økonomi for kunstnere og kulturarbeidere	121
Økt støtte til skolebibliotekene	20
Økte bevilgninger til likestillingsorganisasjoner	20
Innføre makspris på 2 000 kroner i året for kulturskolene	70
Styrking av Frivilligsentralene og økt støtte til fritidsklubber	20

Bistand til verdens fattige gir ikke inflasjon i Norge

Det gir ingen mening at et land som tjener seg rikere for hvert år, skal gi en mindre del av dette til mennesker i fattige land som opplever hungersnød, krig og forverrede levekår. I Rødts alternative statsbudsjett for 2024 opprettholder vi målet om å gi 1 prosent av brutto nasjonalinntekt til bistand. Midler som gis til bistand driver verken opp prisene eller rentene her hjemme, og øker derfor ikke byrden for folk som allerede sliter med å dekke regningene sine i Norge. Valget står mellom å investere i norsk ekstraprofit i utenlandske aksjer eller å investere dem i solidaritet.

Likestilling, sivilsamfunn og gjenoppbygging

Rødt prioriterer sivile organisasjoner som drives lokalt av innbyggere selv. Dette er organisasjoner som er lokalt forankret, fungerer uavhengig av myndigheter og når frem til folk og lokalsamfunn på en treffsikker måte. Norsk støtte er også en viktig anerkjennelse av organisasjoner som forsøkes tics i hjel av egne myndigheter eller okkupasjonsmakter. Derfor støtter vi organisasjoner som samarbeider med Al-Haq, B'tselem og de øvrige fem palestinske menneskerettighetsorganisasjonene som Israel har terrorlistet og forbudt.

Rødt bevilger 200 millioner kroner til gjenoppbyggingen av Gaza, som har blitt lagt nærmest i ruiner av Israels bomber, øremerker tilskudd til gjenoppbyggingen av Nord-Syria, og gir øremerkede tilskudd til Kurdisk Røde Halvmånes hjelpearbeid for ofrene for Tyrkias invasjon av Syria og Irak. Vi øker også kjernestøtten til UNRWA. I tillegg til økt støtte til likestilling og bekjempelse av seksuell vold gjennom UNFPA og UNICEF, vil Rødt øke støtten til FNs organisasjon for likestilling og kvinners rettigheter UN Women.

Økt kjernestøtte til FN

FN er den største, mest demokratiske og mest anerkjente organisasjonen for bekjempelse av fattigdom internasjonalt. FNs utviklingsorganisasjoner jobber også tett med lokalsamfunn, organisasjoner på bakken, og ikke som en forlengelse av vestlige, kinesiske eller russiske interesser. Rødt vil gi økt kjernestøtte til flere FN-organisasjoner slik at de langsiktig kan prioritere sitt eget arbeid fremfor å være bundet av øremerkede tilskudd.

Foto: Kyle Glenn/Unsplash.

Rødt setter av en bevilgning på 1,5 milliarder kroner til FNs kontor for koordinering av humanitær innsats (OCHA). Dette er planlagte programmer for øyeblikkelig nødhjelp som per i dag er sterkt underfinansiert. Rødt prioriterer også å dekke inntektsgapet til Verdens matvareprogram og gjenoppretter kjernestøtten til FNs utviklingsprogram UNDP.

Gjeldslette i stedet for markedsliberalisering

Milliarder av norske kroner til bistand kanaliseres gjennom fond i Verdensbanken-gruppen, som blant annet Riksrevisjonen har kritisert for å gi Norge for dårlig informasjon og kontroll over hvordan midlene brukes. Verdensbanken, IMF og regionale utviklingsbanker viderefremmer primært bistand som lån, ikke som donasjoner, hvor mottakerlandet ofte pålegges å åpne markeder for mektigere lands produkter og investeringer, i tillegg til en nyliberal finanspolitikk hvor tilbakebetaling av lån får høyere prioritet enn velferdstjenester. Rødt vil derfor kutte kjernestøtten til Verdensbanken og heller bruke midlene til gjeldslette for allerede gjeldstyngede land. Midlene settes delvis av til sletting av gjeld som utviklingsland har direkte til Norge, og som bidrag til en internasjonal gjeldsletteavtale, slik FN-konferansen om handel og utvikling (UNCTAD) har bedt om.

Rødts viktigste satsinger

Beløp (i mill. kroner)

Økt støtte til humanitær hjelp gjennom FN og Røde kors	2 672
Økt støtte til utviklingsarbeid	674
Gjeldslette gjennom UNCTAD	120
Økte bevilgninger til fred og sikkerhet	122
Økt støtte til Palestina	210

Styrket rettssikkerhet og trygge lokalsamfunn

Kriminalomsorgen i Norge står i en dyp krise, og den krisa løses ikke av seg selv. Etter åtte år med kutt under den forrige borgerlige regjeringen er etterslepet enormt og det må en stor innsats til dersom kriminalomsorgen her i landet skal gjenreises. Rødt vil styrke kriminalomsorgen gjennom et kriminalomsorgsløft. Det viktigste enkelttiltaket i vårt budsjett for å ivareta samfunnsoppdraget i kriminalomsorgen, er å sikre flere på jobb i førstelinja gjennom en styrket bemanning i fengslene. For å sikre at bevilgningene til kriminalomsorgen faktisk skal gå til å bedre bemanningssituasjonen vil Rødt også kompensere for økte merkostnader som følge av økt prisvekst, strøm og leie.

Rødt styrker rettsikkerheten for de innsatte og prioriterer økte ressurser til å etablere aktivitetsteam for de innsatte og vi setter av mer midler til de frivillige organisasjonene i kriminalomsorgens virke. Vi vil bedre soningsforholdene ved Bredtvet kvinnefengsel og vi vil opprette en egen advokatordning i for innsatte i fengsel.

Politi og påtalemyndighet – større satsning i kampen mot vold og overgrep

Vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner er et samfunnsproblem som må tas på stort alvor. Derfor vil Rødt styrke politiets evne til å etterforske vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner. Rødt vil øremerke midler til å videreføre den vellykkede «Spiderweb»-gruppen i Sør-Vest politidistrikt slik at flere overgripere kan bli stoppet. Samtidig styrker vi påtalemyndigheten og gir mer midler til kompetanseheving for dommere.

Politiets samfunnsoppdrag er å håndheve loven, sikre at alle innbyggere er trygge og etterforske kriminalitet. Rødt vil derfor styrke politidistriktene med flere årsverk og økt driftsstøtte. Vi øker også bevilgningene til Økokrim i kampen mot økonomisk kriminalitet.

En mer solidarisk asyl- og flyktningpolitikk

Over 100 millioner mennesker befinner seg i dag på flukt. Norge har tatt imot mange ukrainske flyktninger og det mener Rødt er helt riktig og viktig. Rødt mener at Norge også må ta et større ansvar for å hjelpe mennesker på flukt fra andre steder i verden. Derfor setter Rødt av penger til å ta imot 5 000 overføringsflyktninger i 2024. Dette er i tråd med anbefalingen til FNs Høykommissær for flyktninger, som Rødt mener vi må følge. Rødt vil også sikre at

asylsøkere og flyktninger som bor på asylmottak ikke lever i fattigdom. Vi øker stønadene til beboere på mottak med 30%. Vi øker også introduksjonsstønadene for alle som deltar i introduksjonsprogrammet med 12 000 kroner fra 1. januar.

Styrket rettssikkerhet og sivil beredskap

Det er ikke bankkontoen din som skal avgjøre om du får den rettshjelpen du trenger. Derfor bevilger penger til å sikre at flere kan få fri rettshjelp. Regjeringen kutter støtten til spesielle rettshjelptiltak, noe som går ut over sårbare grupper i samfunnet. Derfor reverserer Rødt kuttene og styrker tilskuddsordningen til rettshjelptiltak. Videre vil Rødt styrke Domstolsprosjektet for rettslig prøving av utlendingssaker som NOAS etablerte i 2015.

Vi lever i urolige tider der både den sikkerhetspolitiske situasjonen og klimakrisen har satt beredskap i fokus. Rødt øker bevilgningene til både Sivilforsvaret og til de frivillige redningsorganisasjonene, som ofte er først på plass når ulykken rammer. Dette er i tråd med anbefalingene fra Totalberedskapskommisjonen, som la frem sin rapport «Nå er det alvor» i juni 2023.

Rødts viktigste satsinger

Beløp (i mill. kroner)

Kriminalomsorgsløft	206
Flere politifolk i politidistriktene og økt satsing mot vold og overgrep	58
Styrket rettssikkerhet	106
Ta imot 5 000 kvoteflyktninger i tråd med FNs anbefaling	632
Bedre økonomi for flyktninger	347

Skatter og avgifter

Skattesystemet må bli rettferdig

På barneskolen lærer vi at Norge har et progressivt skattesystem der skattesatsen øker jo mer du tjener. Virkeligheten er en annen. Mens vanlige arbeidsfolk betaler om lag 25 prosent av sin inntekt i skatt, er den tilsvarende andelen kun elleve prosent for den rikeste promillen, ifølge forskning fra SSB.

En av årsakene er fritaksmetoden. Mens dagligvareansatte må betale skatt hver eneste måned, kan dagligvarebaronen velge å utsette skatten ved å plassere utbytte og aksjegevinster i holdingselskaper. De rike har på denne måten spart opp over 3000 milliarder kroner i kapitalinntekter som det ikke er betalt inntektsskatt på, ifølge en offentlig utredning.

I dag regnes ikke slike inntekter som ligningsinntekt før aksjer selges og utbytter overføres til eiernes private bankkontoer. Høyresiden og Civita bruker den lovtekniske definisjonen til å hevde at pengene ikke er inntekter, og kan da påstå at de rikeste betaler en høy andel skatt.

Dessverre har misoppfatningen slått rot i media og i deler av opinionen, til tross for at logikken strider mot sunn fornuft og økonomisk teori. Kjell Inge Røkke har de siste ti årene økt sin formue med 30 milliarder kroner samtidig som han knapt har hatt skattbar inntekt. Men hvor har disse 30 milliardene kommet fra hvis ikke det er inntekt? De kan jo ikke oppstå ved magi.

Milliardærenes skattefrie pengebinger er dypt problematiske. For det første er det alltid en risiko for at utsatt skatt ender opp som unndratt skatt. For det andre betyr skattefriheten at de superrike kan øke sin makt og formue uten at veksten blir dempet av skatt, og at formuene kan overføres kostnadsfritt videre til nye generasjoner. I tillegg går fellesskapet glipp av løpende skatteinntekter.

Denne problembeskrivelsen er det ikke bare Rødt som står bak. Ola Kvaløy og Jarle Møen, to av utvalgsmedlemmene i utvalget som la fram NOU 2022:10 – Et helhetlig skattesystem i desember 2022, beskriver essensen i dagens skattesystem slik:

«[A]rvbare skattekreditter legger til rette for at det oppstår dynastier som bare inntektsbeskattes med en lav selskapsskatt. [...] Dette svekker skattens legitimitet, bidrar til økt ulikhet, uheldig maktkonsentrasjon og reduserer skattesystemets effektivitet siden andre skatter må holdes høyere i den grad de rikeste eierfamiliene ikke bidrar med proveny.»

Problemet krever både en langsiktig og en kortsiktig løsning. Den langsiktige er å erstatte fritaksmetoden med et system der også de rikeste må betale løpende inntektsskatt. Det vil ta tid, fordi et nøkkelferdig alternativ ikke er på plass. Men heldigvis kan man allerede nå bøte på de største problemene ved å tette skattehull.

Tett skattehullene

Det største skattehullet handler om å stikke fra skatteregningen før den er gjort opp, slik de tidlige Sveits-farerne lyktes med. Reglene er nå strammet inn, men fellesskapet kan ikke sove trygt før en endelig løsning er på plass. Det trengs en exit-skatt som sikrer at milliardærene må betale skatten de skylder før de setter seg på privatflyet til Sveits.

Vi må også fjerne skjermingsfradraget, og heller erstatte det med et lite bunnfradrag. Fradraget innebærer at en liten andel av alle aksjeutbytter er skattefrie. For småsparere er det et negligjerbart beløp. For de superrike, betyr det imidlertid at de i praksis kan motta hele årslønner uten å betale en krone i skatt.

Fritaksmetoden gjør at formuesskatten er helt nødvendig. Uten skatten, hadde mange av landets rikeste blitt nullskatteyttere. Formuesskatten er den eneste skatten vi kan være sikre på at store kapitaleiere må betale hvert år. Derfor er den viktig for å sikre fellesskapet løpende inntekter og for å dempe ekstrem oppsamling av makt og formue hos en liten elite.

Men formuesskatten har også store svakheter. Den kanskje største er at aksjer i unoterte selskaper – som er den typen aksjer mange av de aller rikeste eier mye av – verdsettes langt lavere enn aksjer i børsnoterte selskaper. Dagligvarekjedene er eksempler på store, norske selskaper som ikke er børsnoterte.

Reitan-familien stod i fjor oppført i skattelistede med ligningsformue på 16 milliarder kroner. Ifølge bladet Kapital var de det året reelt sett god for 64 milliarder kroner, og skulle da betalt fire ganger så mye i formuesskatt. En av de store feilkildene er en grov undervurdering av Rema 1000-aksjene.

Andre viktige grep kan være å la plikten til å betale formuesskatt følge med på flyttelasset når norske statsborgere flytter til utlandet, slik at Sveits-farerne ikke kan lure seg unna denne skatten heller. Det trengs også tydeligere gjennomskjæringsregler som gjør at skattemyndighetene kan gripe inn i kunstige transaksjoner som kun gjennomføres for å slippe unna skatt. Eksempler på dette er når rikinger overfører verdien av familiekonsernet til en unge i Sveits gjennom B-aksjer, men fortsatt kontrollerer verdiene fra Norge.

Ettersom fritaksmetoden gjør at eierne må betale skatt når de tar ut penger fra selskapene sine, er det store insentiver for å la dyre personlige eiendeler bli eid av selskapene. For eksempel dersom man skal kjøpe et privatfly må man ta ut store utbytter som man først betaler skatt på. Dersom selskapet i stedet kjøper flyet, kan kostnaden skrives av på skatten. Regjeringen har varslet at de vil innføre regler som sikrer at slike skattemanøvrer ikke lar seg gjøre gjennom å innføre høy skatt på konsum gjennom selskaper. Rødt mener dette tiltaket må komme på plass snarest.

Å tette disse hullene er en start, men på grunn av den ekstreme ulikheten i Norge, er det ikke sikkert at dette vil være nok for at de aller rikeste skal bli tvunget til å betale en skatt på nivå med vanlige folk.

Minimumsskatt for de superrike kan være en løsning. USAs president Joe Biden har foreslått en slik skatt, som betyr at rike eiere må betale skatt av sin kapitalgevinst hvert eneste år. Også dersom inntektene er plassert i holdingselskaper. Skatteprosenten bør ligge på et nivå som ligner på det vanlige folk må betale, for eksempel 25 prosent. Når eierne seinere tar ut utbytter til sine private bankkontoer, kan minimumsskatten som allerede er betalt, bli trukket fra.

Skattepolitikken må snus

Overordnet har skattepolitikken de siste 30 årene handlet om å kutte skattene. I sum har de tre siste skattereformene kuttet skatter og avgifter med over 30 milliarder kroner. Det kommer i tillegg til store skattekutt som er gjennomført utenom forlikene. Velferdsstaten har ikke råd til at vi fortsetter på samme måte.

Demografiske og strukturelle trender gjør at fellesskapet trenger større inntekter. I perspektivmeldingen 2021 anslo regjeringa at det var behov for å øke skatteinntektene med fem milliarder kroner årlig frem til 2060 for å opprett-

holde dagens velferdsnivå. Dagens krise i sykehusene og eldreomsorgen, kan være bare en mild forsmak på hva som kommer dersom ikke noe gjøres.

Når det politiske valget står mellom å privatisere velferd gjennom nedbygging av offentlige tjenester eller å øke skattene til de rike, kan ikke venstresiden velge det første

I tillegg har flertallet av dagens stortingspolitikere fått jobben sin med en lovnad om å ikke bare bevare velferden, men styrke den. I regjeringsplattformen står det at det er et mål at tannhelse skal likestilles med andre helsetjenester. Dette løftet er mulig å innfri dersom man reverserer de siste årene kutt i selskapsskatten tilbake til nivået under den forrige rødgrønne regjeringen.

Over de neste sidene beskrives de konkrete skatteendringene vi budsjetterer med i 2024. Flere av de nødvendige grepene for å skape et rettferdig skattesystem gir ikke tallfestede effekter allerede i 2024, og er derfor ikke inkludert i vårt budsjett.

Du kan lese mer om Rødts skattepolitikk i heftet «Rødts forslag til en rettferdig skattereform» som finnes på våre nettsider.

Rødts forslag for å lage et rettferdig skattesystem

- Fjerne fritaksmetoden
- Skatt på forbruk gjennom selskaper
- Fjerne skjermingsfradraget
- Progressiv utbytteskatt
- Reell verdsetting av formue i formueskatten
- Minimumsskatt for milliardærer
- Formueskatt av nordmenn i utlandet
- Reforhandle skatteavtalen med Sveits
- Strengere gjennomskjæringsregler
- Arveskatt med høyt bunnfradrag

Les mer om Rødts skattepolitikk i heftet «Rødts forslag til en rettferdig skattereform»

Rødts forslag til skatte- og avgiftsendringer i neste års statsbudsjett

Se detaljert liste over våre skatte- og avgiftsendringer på side 56.

Økt skatt på selskapsoverskudd kan finansiere nye velferdsreformer

I skatteforliket i 2016 gikk høyresida, Senterpartiet og Arbeiderpartiet sammen om å kutte skatten på overskudd i selskaper fra 27 til 23 prosent. Solberg-regjeringa brøyt imidlertid forliket og kuttet med ytterligere ett prosentpoeng til 22 prosent. Likevel slår Ap/Sp-regjeringa fast i Hurdalsplattformen at de vil frede også dette skattekuttet ut hele den kommende stortingsperioden.

Rødt mener det er feil å frede nivået på skatten selskaper betaler på sine overskudd, og at dette er et av de største hindrene for at en ny regjering kan bety et reelt politisk retningsskifte. Vi vil heller gjøre Norge til et foregangsland som står opp mot et internasjonalt skattekappløp mot bunn og gradvis øke skatten på selskapsoverskudd. Det internasjonale samarbeidet mot skatteparadisene må forsterkes, og vi må særlig sørge for at store multinasjonale selskaper betaler den skatten de skal i landene de opererer i. Når land som Storbritannia nå øker skatten på selskapsoverskudd, er det ingen grunn til at Norge skal holde sitt rekordlave skattenivå.

Dette mener også deler av Skatteutvalget, som peker på at mange av Norges handelspartnere allerede har vesentlig høyere overskuddsskatt enn Norge, og at de store kuttene siden 2013 ikke har bidratt til økte investeringer i norsk økonomi. Økt skatt på selskapsoverskudd vil, også ifølge utvalgsmedlemmene, være et positivt signal og et bidrag til å snu trenden internasjonalt.

Det går ekstremt godt på toppen av norsk næringsliv. I 2022 hadde norske fastlandsselskaper et samlet overskudd etter skatt på over 750 milliarder kroner.

Rødt har lagt fram beregninger som viser at en gradvis opptrappingsplan for selskapsskatten over noen år ville gitt mer enn nok inntekter til nye, store velferdsreformer, som full finansiering av gratis tannhelse. Siden 2013 har selskapsskatten blitt redusert fra 28 til 22 prosent. I 2024 beløper det seg til et bortfall av skatteinntekter på hele 24 milliarder kroner, ifølge tall fra Finansdepartementet.

En slik opptrapping av skatten på selskapsoverskudd ville sørget for at landets kapitaleiere betalte en større del av regninga, og det ville i hovedsak vært selskaper med store millionoverskudd som ville betalt mer skatt. Over halvparten av all selskapsskatt i 2022 ble betalt av 500 store selskaper. Hele 95 prosent av all selskapsskatt ble betalt av selskaper som hadde millionoverskudd.

Vi foreslår å starte reversering av skattekuttet på selskapers overskudd ved å øke skattesatsen fra 22 til 23 prosent. Endringen gir ingen provenyeffekt i 2024 fordi selskapsskatten betales etterskuddsvis av overskuddet året før, men det vil gi anslagsvis 4 milliarder kroner i økte skatteinntekter i 2025.

En redningspakke for norske bankkunder

Norske banker går med enorme overskudd samtidig som mange norske familier sliter tungt med å betjene høye rentekostnader. Overskuddene før skatt i 2022 var 20 prosent høyere enn i 2021, og hittil i 2023 har de økt med 37 prosent sammenlignet med i fjor. Når året er omme, ligger bankene an til å sitte igjen med minst 20 milliarder kroner mer etter skatt enn året før. Det er ekstremt.

Siden 2017 har finansselskaper betalt en ekstra finansskatt på overskudd og lønn som en erstatning for at finansielle tjenester er unntatt merverdiavgift. De tapte skatteinntektene for staten som følger av dette unntaket, anslås til 11 milliarder kroner i 2023. Tapet motvirkes bare delvis av finansskatten på overskudd og lønn, og Finansdepartementet anslår at finansnæringa i 2023 i praksis blir subsidiert med 5,8 milliarder kroner.

Ifølge tall fra Finansdepartementet anslås det at en økning av finansskatten på overskudd med seks prosentenheter, fra dagens 3 prosent til 9 prosent, om lag vil sørge for at hele subsidien ble fjernet.

Rødt foreslår derfor også å øke den ekstra finansskatten på overskudd fra 3 til 4 prosentpoeng som første ledd i en opptrappingsplan. Endringen gir ingen provenyeffekt i 2024 fordi skatten betales etterskuddsvis av overskuddet året før, men det vil gi anslagsvis 1 milliarder kroner i økte skatteinntekter i 2025.

En mer progressiv inntektsskatt

Rødts modell innebærer lavere inntektsskatt for alle med gjennomsnittlig eller lav inntekt – de med lavere inntekt enn om lag 800 000 kroner, eller rundt 80 prosent av befolkningen. Men med Rødts opplegg blir det mye høyere skatt for personer med høye inntekter og aksjeutbytter, spesielt de med over 2 millioner kroner i årlig inntekt (de rikeste 2 prosent).

Personer med millioninntekt burde bidra betydelig mer enn en person med gjennomsnittslønn. Regjeringen har riktignok innført et nytt trinn 5 i skattesystemet for de med høye inntekter, men Rødt mener at inntektsnivået man må ha for å nå dette høyeste trinnet er for høyt, og økningen i skattesats regjeringa legger opp til på dette trinnet er alt for lav dersom man skal sikre et mer omfordelende skattesystem. Rødt øker skatten på trinn 5 fra 17,5 til 25 prosent, og reduserer innslagspunktet til 1,5 millioner kroner.

Rødt øker frikortgrensa fra 70 000 til 100 000 kroner, noe som vil innebære lavere skatt for mange studenter og deltidsarbeidende. I tillegg øker vi fagforeningsfradraget ytterligere utover regjeringas forslag, innfører skattefradrag for mottakere av slitertillegget og utvider ordningen med skattebegrensning slik at flere med lav inntekt kan få redusert skatt. I tillegg fjerner Rødt skattefradraget for individuell pensjonssparing og setter et tak som gjør at en person ikke får fradrag for gjeldsrentene for lån utover de første 60 G med lån (ca. 7 millioner kroner) per person. Siden det i hovedsak er personer med høye inntekter som også har så høy gjeld, vil et slikt tak virke omfordelende.

Endringene øker skatteinntektene, inkludert økt utbytteskatt, med om lag 14,5 milliarder kroner i 2024, sammenlignet med regjeringas forslag.

TABELL 1: Oppsummering av noen av Rødts endringer i trinnskatten

Trinn #	Regjeringa		Rødt	
	Innslagspunkt	Sats	Innslagspunkt	Sats
1	208 050 – 292 850 kr	1,7 %	270 000 – 340 000 kr	0,5 %
2	292 850 – 670 000 kr	4,0 %	340 000 – 660 000 kr	2,7 %
3	670 000 – 937 900 kr	13,5 %	660 000 – 900 000 kr	16 %
4	937 900 – 1 573 500 kr	16,5 %	900 000 – 1,5 millioner kr	20 %
5	Over 1 573 500 kr	17,6 %	Over 1,5 mill. kr	25 %
	Skatt på alminnelig inntekt	22 %	Skatt på alminnelig inntekt	23 %
	Frikortsgrense	70 000 kr	Frikortsgrense	100 000 kr
	Personfradrag	88 250 kr	Personfradrag	98 250 kr
	Fagforeningsfradrag	8 000 kr	Fagforeningsfradrag	Fullt
	Oppjusteringsfaktor utbytte	1,72	Oppjusteringsfaktor utbytte	2,01
	Utbytteskatt	38 %	Utbytteskatt	46 %

Tabellen under oppsummerer hvordan Rødt sitt skatteopplegg er beregnet å slå ut for ulike inntektsgrupper, sammenlignet med Ap/Sp-regjeringas forslag for 2024:

TABELL 2: Endring i inntektsskatt for ulike inntektsintervaller

Inntektsintervall	Antall personer	Gjennomsnittlig bruttoinntekt Kroner	Ap/Sp-forslag til endring i skatt på inntekt og utbytte. Kroner	Rødts endring i skatt på inntekt og utbytte relativt til Ap/Sp. Kroner	Av dette: Rødts endring utbytteskatt. Kroner
0 – 200 000 kr	540 900	83 000	-100	-1 000	0
200 000 – 400 000 kr	944 800	314 000	-300	-3 100	0
400 000 – 600 000 kr	1 140 600	498 000	-300	-4 600	0
600 000 – 700 000 kr	506 500	649 000	-400	-4 900	200
700 000 – 800 000 kr	403 100	747 000	-200	-2 400	200
800 000 – 1 mill. kr	456 700	887 000	0	2 500	400
1 – 2 mill. kr	490 800	1 295 000	800	22 800	2 600
2 – 3 mill. kr	53 300	2 375 000	800	98 200	18 200
Over 3 mill. kr	32 600	6 570 000	800	393 100	171 700
Sum/gj.snitt	4 569 300	640 000	0	3 900	1800

Økt utbytteskatt

De med store formuer, for eksempel i form av aksjer, mottar hvert år normalt også store utbytter. Og siden beløpene er langt over det en mangemillionær trenger for å dekke sitt årlige forbruk, går store deler av disse utbytterne til å bygge enda større formuer. Utdelte utbytter har nådd nye høyder de siste årene.

Store deler av dette utbyttet betales ikke direkte ut til eierne, men sendes videre til eiernes holdingselskaper, som på grunn av den såkalte fritaksmetoden gjør at de ikke betaler løpende utbytteskatt. Disse utbytterne regnes heller ikke som løpende inntekt for eierne, og det er med på å tilsløre hvor enormt rike Norges aller rikeste faktisk er. Inntektsandelen til de 1 prosent rikeste er beregnet å være omtrent dobbelt så høy dersom man tar hensyn til disse skjulte inntektene.

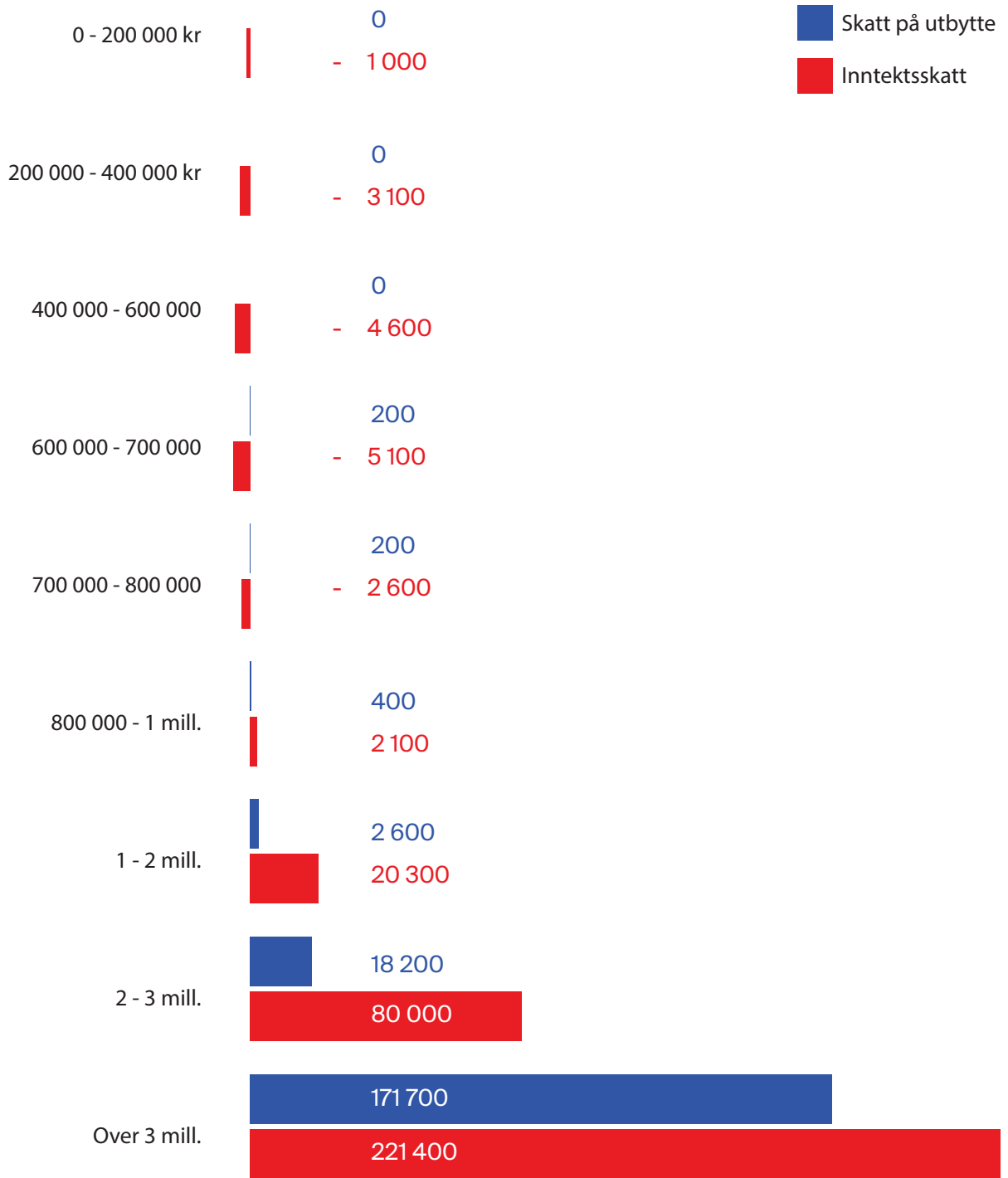
Rødt å fjerne skjermingsfradraget, som gjør at aksjeeiere med store formuer kan ta ut en andel utbytte helt skattefritt hvert år. Det er i hovedsak de rikeste prosentene som mottar det meste av alt utbytte, og neste år anslås det at skatterabatten vil utgjøre 2,4 milliarder kroner. Rødt mener denne skatterabatten bør fjernes i sin helhet.

I tillegg mener Rødt at det utbyttet som faktisk skattlegges, må skattlegges hardere. Vi foreslår å øke den såkalte oppjusteringsfaktoren for utbytte fra 1,72 til 2,01. Der regjeringa viderefører en skattesats på utbytte på 38 prosent, vil Rødt øke den til 46 prosent

Om lag 40 prosent av Rødts netto inntektsskatteøkning består av økt utbytteskatt, som hovedsakelig betales av de med millioninntekt og store formuer. Rødts endringer øker skatteinntektene fra utbytte med anslagsvis 6,6 milliarder kroner i 2024. Om lag 68 prosent av dette betales av de 0,7 prosent rikeste i Norge.

Figuren under viser fordelingen mellom økt utbytteskatt og mer omfordelende inntektsskatt for ulike inntektsintervaller. Endringene kommer på toppen av endringene foreslått av Ap/Sp-regjeringa.

Fordelingseffekt av Rødts forslag til skatt på inntekt og utbytte

Kilder: Finansdepartementet og Statistisk sentralbyrås skattemodell LOTTE-skatt.

Milliardformuene må skattlegges hardere

Formue er enda mer skjevfordelt i Norge enn inntekt, og formuesulikheten har økt betydelig de siste tiårene. Kapitals oversikt over landets rikeste viser at Norge har passert 400 milliardærer, og at de samlede formuene til de 400 rikeste har vokst med rundt 1 000 milliarder kroner de siste 10 årene, tilsvarende en årlig vekst på over 8 prosent. Når formuesveksten på toppen over tid har ligget milevis over lønnsveksten, øker den økonomiske eliten sin makt over norsk økonomi i et raskt tempo. En liten gruppe mennesker kontrollerer store selskaper med tusenvis av arbeidsplasser, som påvirker lokalsamfunnene våre og miljøet – men de er aldri på valg, og stemmeseddelen vår kan ikke måle seg med den makta de har over samfunnet.

Rødts progressive inntektsskatt innebærer økt beskatning av de fleste av landets aller rikeste, særlig de som tar ut store aksjeutbytter. Men ser man på de årlige skattelistene, ser man at mange står oppført med ingen eller svært liten skattbar inntekt, mens de samtidig sitter på enorme formuer.

De rike preger derfor paradoksalt nok også fattigdomsstatistikken: Mens rundt 10 prosent av befolkningen er definert som å ha lavinntekt, som vil si at man tjener mindre enn 60 prosent av personen i midten av inntektsfordelingen, så er «fattigdommen» størst blant de superrike. Fordi inntekten de har ofte ikke synes i statistikken, var derfor hele 13 prosent blant promillen med de største formuene klassifisert med lavinntekt i 2021. Disse om lag 700 «fattige» personene betalte derfor lite inntektsskatt det året, men hadde like fullt en samlet formue på over 500 milliarder kroner. Formuesskatten er derfor viktig for å sikre at de rikeste også bidrar etter evne til fellesskapet.

Mellom 2013-2021 kuttet de borgerlige nivået på formuesskatten med over 10 milliarder kroner blant annet gjennom å redusere satsen i formuesskatten fra 1,1 prosent til 0,85 prosent, og ved å innføre en stor «aksjerabatt». Ap/Sp-regjeringa har gjort endringer som reverserer deler av dette kuttet, men når formuene til landets milliardærer har økt med 1 000 milliarder kroner på få år, er det tydelig at det er behov for å øke skatten på formuer mye mer.

Tabellen under sammenligner Rødts forslag til en mer progressiv formuesskatt med Ap/Sp sitt forslag:

TABELL 3: Rødts forslag til en mer progressiv formuesskatt

	Regjeringa 2024	Rødt 2024
Bunnfradrag	1,7 mill.	2,0 mill.*
Sats 1	1,0 %	1,2 %
Trinn 2	over 20 mill.	20 mill.–100 mill.
Sats 2	1,1 %	1,4 %
Trinn 3	–	Over 100 mill.
Sats 3	–	1,6 %
Verdsetting ved beregning av ligningsformue	Primærbolig: 25 % Primærbolig o/10 mill.: 70 % Sekundærbolig: 100 % Aksjer og næringseiendom: 80 % Driftsmidler: 70 %	Primærbolig: 25 % Primærbolig o/10 mill.: 100 % Sekundærbolig: 100 % Aksjer og næringseiendom: 100 % Driftsmidler: 100 %

*) Alle bunnfradrag er dobbelt for ektefeller som ligned under ett for felles formue.

Rødt foreslår å beholde rabatten på primærbolig og fritidsbolig på 75 prosent for boliger med markedsverdi opp til 10 millioner kroner, men fjerner rabatten på 30 prosent for boligverdien over denne grensa. Vi foreslår også å fjerne rabattene på aksjer og driftsmidler. Bare det å fjerne aksjerabatten gir isolert sett 5 milliarder kroner mer til fellesskapet i 2024, som i all hovedsak kommer fra rike aksjeeiere.

For å beregne hvor mye en person skal betale i formuesskatt, må man først trekke fra hva personen har i gjeld. Om lag en fjerdedel av befolkningen har negativ nettoformue. Det vil si at de har like stor eller større gjeld enn de har formue, enten i form av å eie en bolig eller som penger i banken. Har man negativ nettoformue, betaler

man ikke formuesskatt. Mange har også en nettoformue som ligger under dagens bunnfradrag. For majoriteten av befolkningen er formuesskatten derfor helt uvesentlig, men den er den viktigste skatten vi har for å skattlegge landets aller rikeste.

Rødt mener at formuesskatten bør gjøres mer progressiv, det vil si at de med de aller største formuene bør betale mer enn de gjør i dag. Men det er ikke et mål i seg selv at flest mulig personer skal betale formuesskatt, og den kan være enda mer spisset mot de store formuene. For å vri beskatningen mer mot toppen av formuespyramiden, øker vi bunnfradraget til 2,0 millioner kroner, som er 300 000 kroner mer enn regjeringas forslag. Alle personer med 1,7 millioner kroner eller mer i formue vil med denne endringen isolert sett betale noe mindre i formuesskatt, mens anslagsvis 110 000 personer ikke lenger vil måtte betale formuesskatt med vår modell. Siden primærbolig verdsettes til 25 prosent av markedsverdien når man skal beregne skatt på formue, betyr det for eksempel at du ikke betaler én krone i formuesskatt dersom din formue består av en gjeldsfri bolig med verdi på inntil 8,0 millioner kroner. Et par kan eie en dobbelt så dyr bolig uten å måtte betale formuesskatt.

Samtidig øker vi satsen fra 1,0 til 1,2 prosent for de med nettoformuer over 2,0 millioner kroner, litt høyere enn satsen var under de rødgrønne fram til 2013. Vi øker satsen for nettoformuer over 20 millioner kroner fra 1,1 til 1,4 prosent og innfører en tilleggssats på 1,6 prosent for nettoformuer over 100 millioner kroner, noe som gjelder om lag 3 800 personer (de rikeste 0,08 prosent). Totalt vil en slik modell øke skatteinntektene på formue med 12,0 milliarder kroner i 2024.

Tabellen under viser fordelingseffekten av Rødts mer progressive formuesskatt, sammenlignet med forslaget til Ap/Sp: Det er i hovedsak bare en liten økonomisk elite som får økt skatt, ikke folk flest:

TABELL 4: Fordelingseffekt av Rødts mer progressive formuesskatt, sammenlignet med Ap/Sp

Nettoformue	Antall personer	Andel personer	Rødts forslag rel. til Ap/Sp (kroner)
Negativ	1 068 400	22,7 %	0
0-1 mill	1 403 800	29,8 %	0
1-5 mill.	1 611 100	34,2 %	0
5-10 mill.	448 600	9,5 %	5 600
10-50 mill.	27 500	0,6 %	81 000
50-100 mill.	6 200	0,13 %	266 000
Over 100 mill.	3 800	0,08 %	2 276 600
I alt	4 556 900	100,0 %	3 200

Rødts klimaskatt og klimarabatt

Hvis vi skal klare å skaffe oppslutning om klimakutt, må de rikeste bidra mest – og mye mer enn i dag. En politikk som får ned ulikheten er også bra for å få ned utslippene, siden de superrikes inntekter og formuer går til økt forbruk, som igjen bidrar til større klimagassutslipp.

På toppen foreslår vi å innføre en egen klimaskatt på inntekter over 1,5 millioner kroner, som skal begrense luksusforbruk og investeres i utslippskutt. Rødts klimarabatt tilbakebetaler de økte avgiftsinntektene fra økt CO₂-avgift utover regjeringas forslag og reversering av kutt i veibruksavgiften. Les mer om klimarabatten i Rødts klimaplan som er tilgjengelig på Rødts nettsider.

En ny rettferdig arveskatt, ikke gammel usosial arveavgift

Syv av ti av landets 100 rikeste personer har arvet formuene sine, og til sammen har de arvet formuer på flere hundre milliarder kroner. Bedre og mer rettferdig skattlegging av de rikes enorme inntekter og formuer vil være viktige steg på veien mot et mer rettferdig Norge. Skatteutvalget, som la fram sin rapport i desember 2022, anbefalte å gjeninnføre en arveskatt, og påpeker at det i dagens situasjon neppe er nok å skattlegge kapitalinntekter hardere dersom man vil motvirke økende formuesulikhet. Til det er formuene til de aller rikeste allerede for store, og avkastningen de rike får på disse formuene for stor. Det holder derfor ikke å bare øke formuesskatten på de største formuene litt, som er den valgte linja til Ap/Sp-regjeringa, dersom man vil motvirke at dagens norske familiedynastier skal få fortsette å la sine enorme formuer gå i arv i all framtid.

Den gamle arveavgiften var upopulær. Hovedgrunnen til det, var at bunnfradraget var satt alt for lavt, noe som gjorde at selv mellomstore arvebeløp utløste skatt. Rødt mener at Skatteutvalgets forslag til ny arveskatt ikke er tydelig nok: Bunnfradraget på 2 millioner kroner er for lavt, og økningen i satsen for større formuer for liten.

Rødt vil ha en ny arveskatt der bunnfradraget settes mye høyere, og en skatt som skiller tydelig mellom middels store arvebeløp og de som arver milliarder. En mulig modell, som er langt mer rettferdig enn den gamle arveavgiften som ble fjernet i 2014, kan se slik ut:

- Bunnfradrag: 5 millioner
- Sats for beløp mellom 5–10 millioner: 10 %
- Sats for beløp mellom 10–100 millioner: 15 %
- Sats for beløp over 100 millioner: 25 %

En person som arver en gjeldfri bolig verdt 6 millioner kroner helt alene, vil med en slik modell måtte betale 100 000 kroner i skatt, mens en milliardærarving vil måtte betale en fjerdedel av arven over 100 millioner kroner.

Det årlige skattetapet av at Solberg-regjeringa fjernet skatt på arv beregnes til om lag 2,5 milliarder kroner hvert år. Finansdepartementet har ikke tilstrekkelig datagrunnlag til å beregne inntektene fra å innføre en mer rettferdig arveskatt, fordi statistikk over arv forsvant med avgiften i 2014, og det er vanskelig å lage egne beregninger. Men basert på beløp oppgitt som mottatt arv eller gave på skattemeldingene for årene 2014–2022, er det mulig å anslå at en slik skatt ville gitt omtrent like mange milliarder i årlige inntekter for fellesskapet. Den store forskjellen fra den gamle modellen er at vårt forslag innebærer at arveskatt kun betales av de få prosentene som arver mer enn 5 millioner kroner. Målet med en slik skatt er å hindre dynastitendenser og at makt går i arv. Med vår modell vil ikke arveskatt bli aktuelt for de aller fleste.

I 2022 var det 1 000 personer, eller 2 prosent av alle som mottok arv eller gave det året, som mottok over 5 millioner kroner, og denne lille gruppen mottok til sammen om lag 22 milliarder kroner. 30 personer mottok alene til sammen 10 milliarder kroner. Dette viser at en progressiv arveskatt ikke handler om å beskatte ordinær arv, men er et verktøy for å bryte opp de store dynastiformuene som bygger seg opp i toppen av det norske samfunnet.

Rødt mener at en bedre og mer rettferdig modell for skatt på arv enn den som ble fjernet i 2014, bør gjeninnføres så snart som mulig. Siden inntektene fra en slik modell er usikre, er de holdt utenfor budsjettforslaget vårt. Ingen av utgiftene i forslaget er dekket inn med inntekter fra arveskatt.

Tabeller over alle forslag

Skatter og avgifter

Sammenlignet med Ap/Sp-regjeringas forslag. Se eget kapittel med flere detaljer om skatteopplegget.

KAP	POST	FORKLARING	(I MILL.) PÅLØPT	(I MILL.) EFFEKT I 2024
Skatt				
5501	70	Økt skatt på utbytte, mer progressiv trinnskatt og endringer i fradrag (samlet effekt)	15 125	12 100
Av dette:*				
• Lavere inntektsskatt på inntekter under ca. 800 000 kroner, økt skatt på høyere inntekter: + 4 580 mill.				
• Klimaskatt inntekter over 1,5 mill. kroner: + 2 000 mill.				
• Økt skatt på utbytte: + 4 200 mill.				
• Økt fagforeningsfradrag: - 195 mill.				
• Økt frikortgrense: - 455 mill.				
• Tak på rentefradrag på lån ved 6,5 mill. per person: + 1 670 mill.				
• Fjerne skattefradrag for IPS: + 300 mill.				
5501	70	Fjerne skjermingsfradraget	3 000	2 400
5501	70	Mer progressiv formuesskatt	15 010	12 010
5501	70	Reversere kutt i formuesskatt for næringseiendom	450	270
5501	72	Innføre skattefritak på slitertillegget	-12	-10
5501	72	Utvide ordningen med skattebegrensning ved liten skatteevne	-220	-60
5501	74	Øke skatten på selskapsoverskudd fra 22 til 23 %	3 970	-
5501	74	Øke finansskatten på overskudd fra 3 til 4 %	930	-
5510	74	Øke kommunenes andel av inntektene fra grunnrenteskatt på havbruk fra 50 til 60 %. Gir kommunene om lag 500 mill. høyere inntekter i 2025)	-500	-
5501	74	Øke inntektsføringen i fritaksmetoden fra 3 til 5 %	320	-
5501	77-79	Øke kildeskatt på rentebetalinger, royaltybetalinger og leiebetalinger til 23 %	93	93
SUM SKATTER			38 166	26 803

* = Den samlede effekten av alle Rødts endringer i inntekt- og utbytteskatten er beregnet av SSBs skattemodell som tar hensyn til at når man gjør flere skatteendringer samtidig kan de påvirke hverandre. Beløpene som anslår hvilken effekt endringene har hver for seg, er isolerte beregninger ved å kun gjøre den endringen.

Skatter og avgifter

Sammenlignet med Ap/Sp-regjeringas forslag. Se eget kapittel med flere detaljer om skatteopplegget.

KAP	POST	FORKLARING	(I MILL.)	(I MILL.)
			PÅLØPT	EFFEKT I 2024
Avgifter				
5511	70	Toll på import av soyamel kraftfôr- og fiskefôrproduksjon (10 øre/kg fra 1. juli 2024)	26	21
5521	70	Redusere mva-satsen på kollektiv, kultur og hotell fra 12 til 10 %	-1 100	-920
5521	70	Fjerne mva på norskproduserte frukt og grønnsaker	-1 200	-1 000
5521	70	Fjerne mva på reparasjoner av klær, sko, husholdnings- og fritidsvarer og elektronikk	-600	-600
5546	70	Reversere økning i avgift på forbrenning av avfall	-210	-190
5559	70	Økt avgift for engangsemballasje for drikkevarer	565	519
5559	72	Økt miljøavgift på drikkevaremballasje av plast	30	27
5561	70	Innføre progressiv flyavgift for reiser mellom de største byene, samt utenlandsreiser utover en årlig feriereise (fra 1. april 2024)	1 500	1 370
5555	70 (NY)	Omsetningsavgift på private helseforsikringer (25 % fra 1. mai 2024)	717	538
SUM AVGIFTER			-272	-235
Klimarabatt				
5543	70	Økt CO ₂ -avgift (36 pst. økning fra 2023-nivå)	2 100	1 900
5538	70	Reversere kutt i veibruksavgiften på bensin	160	150
5538	71	Reversere kutt i veibruksavgiften på mineralolje	690	630
5501	70	Tilbakebetale fra økt CO ₂ -avgift og reversering av kutt i veibruksavgift til alle med inntekt under 500 000 kroner, med barne- og distriktstillegg	-2 950	-2 680
SUM SKATTER + AVGIFTER			37 894	26 568
KONTANTSTRØM FRA OLJESEKTOREN TIL OLJEFONDET – PÅVIRKER IKKE BALANSEN I				
KAP	POST	STATSBUDSJETTET	(I MILL.)	
5508	70	Øke CO ₂ -avgifta på sokkelen med 50 % fra 2022-nivå		1 950
Overføring til oljefondet				1 950

BALANSE			(I MILL.)
Netto økte skatter og avgifter			26 568
Netto økte utgifter utenom bistand			26 568
Endring oljepengebruk innenlands			0
Endring oljepengebruk utenlands (oppfylle 1%-målet om bistand): Påvirker ikke inflasjonen i Norge			2 787

KAP	POST	LÅNETRANSAKSJONER (UNDER STREKEN)	(I MILL.)
1700	90	Kutte kapitalinskudd i NATOs innovasjonsfond	-28
2410	90	Øke studielån: 500 nye fagskoleplasser	18
2410	90	Øke studielån med 12.000kr/året	2 548
2412	90	Øke låneramme for Husbanken med 10 mrd. kroner (2000 flere utleieboliger og 2000 flere startlån)	700
Sum			3 238

Rammeområde 1 - Statsforvaltningen

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
1	1	Kutte apanasjen til Kongen og Dronninga med 30 %	-4,4
1	50	Ikke øke bevilgning til Det kongelige hoff	-18
2	1	Kutte apanasjen til Kronprinsen og Kronprinsessa med 30 %	-3,7
21	1	Redusere godtgjørelse for medlemmer av regjeringen	-9,3
531	1	Kutte bevilgning til «Eiendommer til kongelige formål» med 20 %	-6,4
531	45	Kutte bevilgning til «Eiendommer til kongelige formål» med 20 %	-8,5
Sum			-51

Rammeområde 2 - Familie og forbruker

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
Fattigdomsbekjempelse			
845	70	Prisjustere barnetrygd for alle barn og øke satsen for barn over seks år med ytterligere 100 kroner i måneden fra 1. mars	1 698
846	61	Styrke Bufdirs tilskuddsordning til inkludering av barn og unge	20
846	61	Økt støtte til utstyrssentralene (BUA)	5,0
846	61	Økt støtte til frivillige ferietiltak for barn som Ferie for alle i regi av Røde Kors og Barnas Stasjon i regi av Blå Kors	10
846	61	Økt støtte til frivillige tiltak for alle rundt høytider som alternative julefeiringer og julehjelp i form av matkasser, mat og gaver til sårbare grupper i regi av for eksempel Frelsesarmeen og Kirkens bymisjon	8,0
881	78	Økt støtte til matutdeling i regi av tros- og livssynssamfunn	7,0
2530	71	Øke engangsstønaden med 12 000 kroner fra 1. januar	114
800	1	Prøveprosjekt for etablering av Rødhette-hus i to norske byer, samt styrking av tilbudet i Oslo	7,5
Likestilling			
800	50	Tilskudd til forskning og prøveprosjekter om sekstimersdagen	50
844	70	Fjerne kontantstøtta og omgjøre ytelsen til ventestøtte for barn som ikke har barnehageplass	-181
2531	70	Øke bidragsforskudd med 200 kroner i måneden når den ene forelderen ikke betaler barnebidrag	64
Vold og overgrep			
840	21	Sikre krisesentertilbud, også for utsatte grupper	10
840	61	Øke tilskudd til incest- og voldtektssentre	10
840	70	Styrke krisesenterøkonomien	80
840	70	Støtte til Krisesentersekretariatet	4,0
840	70	Støtte til Vold- og overgrepslinjen	7,5
840	70	Forbygge vold i nære relasjoner	10
Barnevern			
854	62	Veiledning av nyutdannede barnevernspedagoger	17
855	1	Kompetanse- og kvalitetsutvikling i statlig barnevern	100
855	1	Oppbygging av fleksibel kapasitet i ideelt og statlig barnevern	530
855	22	Nedtrappingsplan for kommersielle barnevernsaktører: Kutte en tredjedel av alle enkeltkjøp	-530
856	1	Påbegynne overføring av enslige mindreårige asylsøkere til barnevernet fra 1. juli	457
Sum			2 498

Rammeområde 3 - Kultur

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
Bedre økonomi for kunstnere og kulturarbeidere			
300	1	Utrede bedre løsninger for pensjonsopptjening og sykepenger for selvstendig næringsdrivende og frilansere	6,0
320	55	Øke bevilgning til Norsk Kulturfond	50
320	71	5 nye statsstipender for kunstnere	3,2
320	72	40 nye langvarige stipender for kunstnere samt økning i satsen på 15 000 kroner	15
320	73	70 nye arbeidsstipender for kunstnere samt økning i satsen på 15 000 kroner	26
320	74	Opprette kunstnerallianse for filmarbeidere	2,4
320	74	Opprette kunstnerallianse for musikere	23
320	75	Øke utstillingshonorarer	20
320	75	Støtte til Litteraturhus	2,0
Tilskuddsordninger for kunst og kultur			
315	86	Kutte i tilskudd til kommersielle internasjonale idrettsarrangement i Norge	-15
315	86	Styrke ny ordning for mangfold og inkluderingsprosjekter: Idrett og fysisk aktivitet	15
320	55	Kulturfondbøker til 500 skolebibliotek	17
320	74	Tilskudd til etablering av residenser for truede og forfulgte kunstnere (Safemuse)	6,4
320	74	Øke tilskudd til de regionale kunstsentrene i Norge	10
320	75	Tilskudd til bokbåten Epos	2,0
325	1	Avvikle kulturtanken	-69
325	1	Styrke Den Kulturelle skolesekken	30
325	78	Tilskuddsordning for ungdomsstyrte kunst- og kulturprosjekter utenfor de faste kulturinstitusjonene	45
326	80	Utviklingsmidler til bibliotek som fellesarena	30
Frivillighet			
315	78	Styrke Frivilligsentralene og økt støtte til fritidsklubber for barn og unge	20
Presse			
335	71	Øke pressestøtten	4,0
335	71	Opprettholde særskilt distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark	2,5
335	71	Øke støtte til samisk dagspresse	3,0
335	73	Øke støtte til Nynorsk avissenter	3,0
Likestilling			
350	1	Lavterskeltilbud seksuell trakassering: Økt bevilgning til Diskrimineringsnemnda	4,0
351	70	Støtte til kvinneorganisasjoner	10
351	72	Øke støtte til LHBTI-organisasjoner	10
351	73	Styrke likestillingsentrene	5,0
353	50	Øke grunnbevilgning til Likestillings- og diskrimineringsombudet	7,0

Rammeområde 3 - Kultur

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
Kulturminner			
1429	70	Tilskudd til automatisk fredede og arkeologiske kulturminner	5,0
1429	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	10
1429	79	Tilskudd til verdensarven	5,0
Sum			309

Rammeområde 4 - Utenriks

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
Humanitær hjelp			
150	70	Ekstraordinært bidrag til inndekking av OCHA-appeller til humanitær bistand	1 500
150	71	Økt kjernestøtte til Verdens matvareprogram (WFP)	1 000
150	72	Øremerket styrking av kjernestøtte til Palestina (UNRWA)	10
150	70	Øremerket støtte til kurdisk Røde Halvmåne for å hjelpe ofrene for Tyrkias invasjon av Syria og Irak	12
153	71	Økt kjernestøtte til FNs høykommisær for flyktninger (UNHCR)	150
Utviklingsarbeid			
159	70	Øremerket tilskudd til gjenoppbygging i Gaza	200
159	70	Øremerket tilskudd til gjenoppbygging i Nord-Syria	10
159	72	Øke regionbevilgning Afghanistan, spesielt til utdanning, helse, kvinner og minoriteter. Støtten gis til ikke-statlige organisasjoner	44
171	70	Gjenopprette kjernestøtte til FNs utviklingsprogram UNDP opp til trend for 2007-2012 (inflasjonsjustert)	600
171	71	Økt kjernestøtte til UNICEF	20
Likestilling og sivilsamfunn			
159	70	Øremerket tilskudd til organisasjoner som samarbeider med de 7 organisasjonene som Israel har terrorlistet	20
164	70	Økt bevilgning til likestillingsarbeid	20
164	71	Økt bevilgning til FNs organisasjon for kvinners rettigheter og likestilling UN Women	20
164	72	Økt kjernestøtte til FNs befolkningsfond UNFPA	20
Helse			
160	71	Økt kjernestøtte til WHO: Bidrag til å dekke opp underfinansiering av planlagte programmer	20
Fred og sikkerhet			
116	70	Økt støtte til den internasjonale straffedomstolen for å styrke arbeidet med oppfølging av Kampala-tillegget som kriminaliserer angrepskrig	6,0
118	72 (NY)	Reetablere det humanitære initiativet med forskning og formidling om humanitære konsekvenser av atomvåpenbruk	50
118	72	Reversere kutt pluss økning i Nedrustning, ikke-spredning og kjernefysisk sikkerhet	46

Rammeområde 4 - Utenriks

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
118	71	Reversere kutt i Globale sikkerhetsspørsmål	4,3
118	75 (NY)	Gjenopprette og finansiere egen post til opplysningsarbeid for fred i Norge	16
Annet			
118	76 (NY)	Internasjonalt arbeid mot apartheid og folkemord	12
118	74	Økt tilskudd til Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter og Falstadsenteret. Omdisponere midler fra IHRA	2,0
118	74	Reverse kutt til Nei til EU og Europabevegelsen	3,0
170	71 (NY)	Gjenopprette egen post for informasjonstiltak om Nord/Sør-spørsmål (flytte fra 170/70) og øke denne med 15 mill. kroner	15
172	73	Økt bevilgning til gjeldsslette og sørge for opprettelsen av en global gjeldsslettemekanisme under UNCTAD	120
Inndekning			
104	1	Kutte i kongefamiliens offisielle reiser til utlandet (til 2016-nivå)	-1,7
115	71	Kutte næringsfremme for det europeiske og globale markedet	-7,0
117	78	Kutte EØS-støtte til Polen	-120
118	74	Kutte støtten til Oslo Freedom Forum	-1,4
162	75	Kutte i næringslivsbistand gjennom Norfund	-150
172	70	Redusere kjernestøtte til Verdensbanken	-500
172	71	Reversere støtten til regionale banker og fond med nyliberal agenda tilbake til 2019-nivå. Midlene gis i stedet som økte regionbevilgninger og gjeldsslette, samt overføringer til miljø og sivilsamfunn	-334
172	72	Kutt i støtte til Det internasjonale pengefondets (IMF) låneordninger for lavinntektsland	-20
Sum			2 787

Rammeområde 5 - Justis

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
Styrke kriminalomsorgen			
430	1	Styrke kriminalomsorgens grunnbevilgning: Styrke bemanningen	90
430	1	Styrke driftsbudsjettet til kriminalomsorgen	30
430	1	Flere aktivitetsteam i fengsel	18
430	1	Øremerkede midler til å bedre soningsforholdene ved Bredtvet kvinnefengsel	15
430	1	Kutte i konsulentbruk i KDI	-5,0
430	1	Etablere en advokatordning i fengslene	16
430	1	To nye plasser ved Ungdomsenhet Øst	16
430	1	To nye plasser ved Ungdomsenhet Vest	16
430	70	Tilskudd til frivillige innenfor kriminalomsorgens virke	15
431	1	Kutt i driftsbudsjettet til KDI	-5,0
Politi og påtalemyndighet			
440	1	Reduksjon i driftsbudsjettet til Politiets Utlendingsenhet	-350
440	1	Styrke politet gjennom flere ansettelser i politidistriktene	350
440	1	Økt driftsstøtte til politiet	30
440	1	Øremerkede midler til Sør-vest politidistrikt for å videreføre Operasjon "Spiderweb"	35
440	1	Styrke politiets arbeid med vold og overgrep mot barn, og vold i nære relasjoner	35
440	1	Styrke påtalemyndigheten for en mer effektiv behandling av volds- og seksuallovbrudd	6,0
440	1	Styrke påtalemyndighetens arbeid med arbeidslivskriminalitet	25
440	1	Styrke påtalemyndigheten	10
440	1	Styrke Økokrim	10
440	1	Økte midler til politiets forebyggingsarbeid innen kriminalitet og rus rettet mot barn og unge	15
440	25	Kutt i variable utgifter ved retur i politiets utlendingsforvaltning	-100
440	46	Kutt i bevilgning til investeringer i Schengen IKT-systemer	-20
440	73	Kutt i kontingent til Frontex	-280
441	1	Kutt i Politidirektoratet	-20
Bedre rettssikkerhet og samfunnsberedskap			
430	1	Kompetanseheving for dommere på vold og seksuelle overgrep	7,0
451	1	Styrke Sivildforsvaret	25
455	71	Øke tilskuddsordningen til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	5,0
470	1	Øke støtten til fri rettshjelp	90
470	72	Øke tilskuddsordningen til rettshjelptiltak som NOAS, JURK, Jussbuss, Jussformidlingen, Gatejuristen m.fl.	10
470	72	Støtte til Domstolsprosjektet til NOAS for rettslig prøving av utlendingsaker	6,0

Rammeområde 5 - Justis

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
Innvandring og asyl			
440	1	Øke antall kvoteflyktninger til 5 000: Registrering av politiet	11
444	1	Øke antall kvoteflyktninger til 5 000: PST	1,4
Sum			107

Rammeområde 6 - Innvandring, regional utvikling og bolig

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
En mer solidarisk innvandringspolitikk			
490	flere	Øke antall kvoteflyktninger til 5 000	620
490	1	Kutte bevilgning til tilbakekall av statsborgerskap	-8,0
490	21	Påbegynne overføring av enslige mindreårige asylsøkere til barnevernet fra 1. juli	-122
490	70	Øke stønaden til beboere på asylmottak med 30 prosent slik at satsen økes med om lag 400 kroner i måneden i mottak med kantine og 1 300 kroner i mottak uten	132
490	71	Øke støtten til aktivitetstilbud til barn i asylmottak	10
671	62	Øke introduksjonsstønaden med 12 000 kroner fra 1. januar	215
672	60	Øke antall norsktimer i asylmottak fra 175 til 225 timer	7,9
Integrering og mangfold			
560	50	Øke overføringene til Sametinget	50
567	70	Tilskudd til nasjonale minoriteters kultur, språk og egenorganisering	5,0
670	1	Flere minoritetsrådgivere og erfaringskonsulenter i skolen	11
590	65	Øke bevilgningene til områdesatsingene i Oslo, Bergen, Kristiansand, Trondheim, Drammen, Skien, Fredrikstad, Sarpsborg og Stavanger	10
671	71	Øke tilskuddet til MiRA-senteret	4,0
671	71	Øke tilskuddet til Antirasistisk Senter	2,0
671	71	Øke tilskuddet til Stiftelsen Fargespill	1,0
671	71	Øke tilskuddet til Norsk organisasjon for asylsøkere (NOAS)	2,0
Bolig for alle			
581	70	Sikre at flere får rett på bostøtte med økte satser	623
581	78	Øke tilskudd til Leieboerforeningen: Styrke leieboernes organisering	2,0
581	78	Prøveordning med utleietilsyn	5,0
581	79	Styrke støtteordning i Husbanken til heis og tilstandsvurdering	10

Rammeområde 6 - Innvandring, regional utvikling og bolig

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
		Diverse	
500	30	Ikke gjennomføre ombygging av Hammersborgtunnelen i Oslo	-535
554	73	Økt støtte slik at flere bedrifter inkluderes i Merkurprogrammet	20
		Sum	1 065

Rammeområde 7 - Arbeid og sosial

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
		Hjelp flere folk i arbeid og styrke Nav for å sikre god saksbehandling	
2541	70	Øke permitteringsperioden i bygg- og anleggsbransjen og i fiskeindustrien til 52 uker	70
634	76	1 000 nye tiltaksplasser for å hjelpe folk i arbeid	133
2541	70	Styrke dagpengeordningen ved å øke kompensasjonsgraden til 66 %	680
634	76	Øke tiltakspenger for ledige med 12 000 kroner fra 1. januar	99
634	76	Øke kvalifiseringsstønaden med 12 000 kroner fra 1. januar	80
605	1	100 flere stillinger i NAV for å styrke saksbehandlingen	95
634	77	500 nye varig tilrettelagte arbeidsplasser (VTA)	83
621	70	Øke tilskudd til brukerstyrte organisasjoner som Nav-opprydningen, Stiftelsen Rettferd for taperne, FØL og lignende	10
352	71	Styrke aktivitetshjelpemiddelordningen slik at alle med funksjonsnedsettelse kan delta i fysisk aktivitet	140
621	70	Støtte til frivillige organisasjoner som deler ut mat	30
605	1	Flere tolker i NAV	20
605	1	Kutte i den rådgivende legetjenesten i NAV	-135
605	1	Kutt prøveprosjekt om arbeidstilpasset trygd	-118
		Øke ytelsene fra NAV	
2620	70	Øke overgangsstønad med 12 000 kr fra 1. januar	69
2651	70	Øke minstesatsene i arbeidsavklaringspenger med 12 000 kr fra 1. januar	470
2651	70	Reversere kuttet for unge mottakere av arbeidsavklaringspenger (AAP) over 22 år	465
2655	70	Øke minstesatsene i uføretrygd med 12 000 kroner fra 1. januar	1 659
2655	70	Øke fribeløpet for uføre til 1 G	689
2661	70	Øke sats 1 i brillestøtten til 1 000 kroner og dekke ødelagte briller i løpet av et kalenderår	24
2661	70	Øke grunnstønad i tråd med prisveksten	60
2670	70	Øke pensjonsopptjening til 67 år for uføre	264
2670	70	Fryse levealdersjusteringen for pensjonister i 2024	680
2670	71	Reversere kuttet i gjenlevendetillegget i alderspensjon	74
2670	73	Øke minstepensjonen med 12 000 kroner fra 1. januar	1 512

Rammeområde 7 - Arbeid og sosial

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
2670	73	Reversere kuttet i gjenlevendepensjon	7,0
2670	73	Reversere kuttet i forsørgingstillegget til alderspensjonister	15
Styrke kampen mot sosial dumping			
640	1	Opprette 40 nye stillinger i Arbeidsiltsynet som skal arbeidet med tilsyn av innleie og arbeidslivskriminalitet	46
640	21	Øke tilskudd til Fair Play Bygg Norge	3,0
Diverse			
5607	80	Oppdatert renteanslag i SPK	-167
Sum			7 056

Rammeområde 8 - Forsvar

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
Endringer under Forsvarsdepartementet			
1700	53	Kutte innskudd av risikokapital i NATOs innovasjonsfond	-15
1700	71	Støtte øremerket det frivillige skyttervesen	0,7
1700	71	Kutte i støtten til tenketanker finansiert av USAs våpenindustri	-3,3
1700	71	Kutte bevilgning til Investinors forvaltning av deltakelse i NATOs innovasjonsfond	-1,6
1700	73	Styrket forskning og utvikling på forsvarsteknologi for å bedre selvforsyning av forsvarsmateriell tilpasset forsvaret av Norge	20
1700	78	Kutte tilskudd til NATOs internasjonale driftsbudsjetter og bidrag til EDF (minus pensjonsutgifter)	-1 043
1720	71	Øremerket bevilgning til uavhengig forskning på veteraner og veteranhelse med sivil deltakelse	30
Et sterkt nasjonalt forsvar			
1710	1	Inndecking av vedlikeholdsetterslep på personellrelatert EBA	177
1720	1	Starte reetablering av befalsskoler i forsvarsgrenene og styrke Forsvarets utdanning spesielt i Nord-Norge, for raskere oppbemanning	280
1720	1	Øke Heimevernets områdestruktur med 5 000 soldater og øke øvingsmengden	600
1720	1	Saksomkostninger og kompensasjoner: Feriepengesaken i Heimevernet	3,0
1720	1	600 årsverk til Hæren, Sjøforsvaret, Luftforsvaret og Heimevernet	600
1720	1	Reetablere Sjøheimervernet	307
1720	1	Reetablere Heimevernets spesialavdeling mot sabotasje og terror HV-016	31

Rammeområde 8 - Forsvar

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
1720	1	Øke inntak av vernepliktige og tiltak for innfasing av reservistordning for å øke Forsvarets størrelse og utholdenhet	1 000
1720	1	Kutte utgifter tilknyttet forhåndslagring av amerikansk militært materiell i Norge	-31
1720	1	Kutte i militæroperasjoner i utlandet	-387
1720	1	Reduserte driftskostnader ved å ikke motta 12 kampfly i 2024	-52
1720	1	Personell til å styrke Luftforsvarets operative evne	25
1720	1	Kompetansebygging på langtrekkende luftvern i samvirke med Norden	5,0
1760	45	Kutte prosjekt for menneskerettighetsstridig masseovervåking	-396
1760	45	Stanse kjøp av de gjenværende 12 F-35 kampfly med leveranse i 2024	-2 500
1760	45	Luftvern for å beskytte sivilbefolkning, beslutningssentre og flybaser	1 500
1760	45	Langtrekkende presisjonsartilleri til Hæren	500
1760	45	Bevilgning til norske verft: Forsere bygging av standardfartøy for Forsvaret	15
1760	75	Kutte tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet	-158
1760	76 (NY)	Investeringer til nordisk forsvarssamarbeid	158
Sum			665

Rammeområde 9 - Næring

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
Miljøteknologi- og tiltak i industri			
2421	75	Kostnader for ny utlysning av midler fra Grønn Plattform i 2024	6,5
2421	75	Grønn Plattform: Program for sirkulær gruvedrift og gjenvinning av kritiske mineraler	50
2421	75	Grønn Plattform: Program for grønn skipsfart	50
2421	75	Grønn Plattform: Program for å kutte punktutslipp i prosessindustrien	100
2421	76	Styrking av Miljøteknologiordninga	75
Diverse			
904	21	Ferdigstille register for reelt eierskap og aksjonærregister i Brønnøysundregistrene	20
909	73	Prisjustere makstaket i nettolønnsordningen for norske sjøfolk	113
Indekkingsforslag			
2421	74	Innovasjon Norge: Kutte Invest in Norway	-13
2421	74	Innovasjon Norge: Kutte i petroleumsprosjekter	-33
915	1	Legge ned Regelrådet	-8,0
Sum			360

Rammeområde 10 - Fiskeri

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
Fiskerioppsyn			
917	1	Styrking av fiskerioppsyn og økte driftsmidler til Fiskeridirektoratet	20
917	22	Øke tilskudd til Fiskeridirektoratet for opprydding av forlatt fiskeutstyr	15
Tilskudd og velferd til sjøs			
919	71	Øke tilskudd til velferdsordninger for fiskere	2,0
919	72	Gjeninnføre tilskudd til sikkerhetsopplæring for fiskere	16
919	75	Søkbart tilskudd for dekking av kostnader for rapporteringskrav	10
900	77	Tilskudd til økt sjømatkonsum: Sjøpattedyr	0,5
900	75	Tilskudd til likestillingstiltak i fiskerinæringa	1,5
Støtte til kystfiske og fiskeriarbeidsplasser i distriktet			
919	75	Øke føringstilskudd og tilskudd til andre næringstiltak i fiskeriene	10
919	75	Driftstilskudd for mindre fiskemottak i perioder med lav omsetning	30
919	75	Støtteordning for å bygge opp kystflåten	40
919	73	Kutt i tilskudd til kompensasjon for økt CO2-avgift for torsketralere	-95
Sum			50

Rammeområde 11 - Landbruk

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
Støtteordninger og veterinærdekning			
1112	50	Veterinærinstituttet: Etablering av senter for alternativer til dyreforsøk	10
1112	50	Økt støtte til Norecopa: Alternativer til dyreforsøk	1,0
	1	Mattilsynet: Beredskapsstøtte og veterinærstillinger	35
1142	60	Landbruksdirektoratet: Tilskudd til veterinærdekning	20
1142	1	Landbruksdirektoratet: Flere utvalgte kulturlandskap	5,0
1136	50	Økt støtte til Norsk genressurssenter for å sikre bruk av norske husdyrraser	1,0
1138	70	Økt støtte Matsentralen Norge	10
1138	70	Støtte til organisasjoner: Reversere kutt til Norsk Bonde- og Småbrukarlags «Slipp oss til - ungdom inn i landbruket»	0,1
1138	70	Støtte til organisasjoner: Reversere kutt til NOAH	0,1
1150	78	Likestilling i landbruket: Tilskudd til avløser ved svangerskap	20

Rammeområde 11 - Landbruk

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
Naturvennlig skogbruk			
1149	73	Tilskudd til forsøk med plukkhogst	20
1150	50	Tilskudd til Landbrukets utviklingsfond (LUF): Metodeutvikling og kartlegging av biologisk gammel skog	20
1149	73	Tilskudd til skog-, klima-, og energiltak: Gjødsling av ungskog	-40
1150	50	LUF: Reduksjon av tilskudd til skogdrift: Veibygging og drift i bratt og vanskelig terreng	-50
Selvforsyning og klima			
1150	50	Istandsetting av tidligere dyrka mark i Nord-Norge	50
1150	50	Tilskudd til drenering	68
1150	50	Inntekter fra økt soyatoll brukes til tilskudd for å ha dyr på utmarksbeite (10 øre/kg fra 1.7.2024)	21
1150	50	Støtte til grøvfôrproduksjon og utmarksbeite	300
1150	50	Støtteordning for nødvendig kraftfôrbruk	200
1150	50	Distriktstilskudd for melkebønder på Vestlandet og i Nord-Norge	300
1142	NY	Sjølforsyningstilskudd for at norske bakerier skal bruke norsk korn	100
1150	50	Kutt i prisnedskrivingsordningen for korn (subsidiert av kraftfôr)	-900
1152	50	Styrke Bionova: Øke støtte til karbonopptak i jordbruket	50
1152	50	Styrke Bionova: Øke støtte til utvikling av biogass i landbruket	50
1151	51	Ta igjen vedlikeholdsetterslep på grensegjerder mot Finland og Russland	8,0
1151	51	Reindriftens utviklingsfond: HMS-tjeneste i reindrifta	1,0
Sum			300

Rammeområde 12 - Olje og energi

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
Klimatilpasning			
4820	40	Fjerne kommunal egenandel for utføring av sikrings- og miljøtiltak som er gjennomførte i regi av NVE	38
1820	1	Øke bevilgning til NVE for å bistå kommunene med overvannsproblematikk	20
1820	22	Styrke flom- og skredforebygging i regi av NVE	200
1820	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging i regi av kommunene	162

Rammeområde 12 - Olje og energi

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
Forskning på klima- og energiløsninger			
1850	70	Gjør klar til pilot for karbonfangst og lagring på avfallsforbrenning i Trondheim, Bergen Stavanger, Kristiansand, Fredrikstad, Ålesund, Gjøvik og Tromsø. Støtte 1/4 av beløpet, med planlagt opptrapping	330
1850	50	CCS: Økt støtte til forskning og utvikling, teknologiutvikling og kompetanseoppbygging. Egen satsning for sentraliserte CCS-løsninger på sokkelen.	70
1850	50	Energieffektivisering: Økt støtte til forskning og utvikling på mer energieffektive løsninger	25
1850	50	Bergvarme: Økt støtte til forskning og utvikling på hvordan større deler av oppvarmingsbehovet kan dekkes av geotermisk energi	25
Andre prioriteringer			
1800	1	Kutte satsing på vindkraft til havs	-9,0
1800	21	Kutte satsing på vindkraft til havs	-8,5
1810	1	Redusere Sokkeldirektoratets driftsbevilgning	-30
1810	1	Ikke gjennomføre nye TFO-runder	-11
1810	21	Kutte kartlegging av Utsira Nord, havbunnsmineraler og nye olje- og gassressurser	-103
1820	26	Kutte bevilgning til Reguleringsmyndigheten for energi (RME) for arbeid med havvind	-5,0
1850	50	Kutte i petroleumsforskning som ikke er rettet mot å redusere klimautslipp, ulykker o.l.	-127
4810	1	Reduserte gebyrinntekter: Ikke gjennomføre nye TFO-runder	11
Sum			588

Rammeområde 13 - Miljø

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
Økt innsats for naturen			
1410	21	Mer kunnskap om natur gjennom økt miljøovervåkning og mer miljødata	20
1410	73 (NY)	Fond for restaurering av natur, med offisiell avklaring om definisjon av begrepet og plan fordelt på naturtyper	100
1420	21	Økte statlige bidrag til vannregionene og vannområdekoordinatorer	15
1420	21	Utarbeide og følge opp tverrsektoriell plan for restaurering av natur i tråd med mål om å restaurere 30 prosent	30
1420	31	Restaurering av myr og annen våtmark	100
1420	32	Styrking av ordningen med frivillig skogvern	400
1420	32	Gjennomføre nasjonal marin verneplan og utrede nye marine verneområder	15
1420	80	Tilskudd til trua arter og naturtyper	100

Rammeområde 13 - Miljø

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
1420	80	Tilskudd til vannmiljøtiltak og vannmiljøforvaltning	20
1420	80	Tiltak mot fremmede arter	25
1420	80	Utvalgte kulturlandskap	5,0
1420	84	Økt bidrag til FNs naturpanel	2,0
Natur- og klimatiltak i kommunene			
1400	21	Tilskudd til å utarbeide naturregnskap i kommunene	10
1420	60	Støtte utarbeidelse av kommunedelplan for natur i alle kommuner som mangler det	42
1420	61	Nytt program: Natursats. Søknadsbasert ordning for kommunene; til økt kunnskap og gjennomføring av restaurering	150
1420	61	Tilskudd til planvask i kommunene	10
1420	61	Klimasats: Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning i kommunene	400
Innsats for havet			
1420	1	Miljødirektoratet: Økt kapasitet på havforvaltning	15
1420	21	Sikre kartlegging av havbunnen i regi av Mareano	154
1420	21	Sikre kartlegging av vannmassene i regi av Havforskningsinstituttet	52
1420	21	Sikre kartlegging av konsekvenser for fugl i regi av SEAPOPOP/SEATRACK	40
Utslippskutt			
1400	21	Utarbeide en Naturkur som kartlegger potensialet for økt karbonopptak i natur	10
1420	74	Omdisponere i CO2-kompensasjonsordning for industrien	960
1420	74	Stille klima- og energikrav til deler av CO2-kompensasjonsordning for industrien	-960
1428	50	ENOVA, KLIMA: Kutt av punktutslipp i industri, blant annet gjennom forsøk med karbondifferansekontrakter	300
1428	50	ENOVA, KLIMA: Støtte til utslippskutt i havbruksnæringen	50
1428	50	ENOVA, KLIMA: Opprette ny støtteordning for utbygging av elbil-lading i borettslag og sameier	100
1428	50	ENOVA, KLIMA: Videreføring av tilskudd til landstrøm, utslippsfri fergedrift og hurtigbåter i fylkeskommunal regi	100
1428	50	ENOVA, KLIMA: Omstilling av fiskeflåten, særlig med støtte til el-sjarker.	50
1428	50	ENOVA, KLIMA: 15 nye hurtigladestasjoner	15
1428	50	ENOVA, KLIMA: Tilskudd til omlegging til elektriske busser i fylkeskommunal kollektivtrafikk	75
1428	50	ENOVA, KLIMA: Tilskudd til å bygge 10 ladestasjoner på 1 MW for tungtransport	24
Miljøvennlige energitiltak			
1428	50	ENOVA, ENØK: Energieffektivisering i næringsbygg	260

Rammeområde 13 - Miljø

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
1428	50	ENOVA, ENØK: Energieffektivisering i kommunale bygg	210
1428	50	ENOVA, ENØK: Energieffektivisering hos borettslag og sameier	200
1428	50	ENOVA, ENØK: Energieffektivisering hos husholdninger	330
1428	50	ENOVA, ENØK OG ENERGI: Tilskudd til lokal energiproduksjon, inkludert solceller, bergvarme, solfangere og batterier i hjem og boligblokker	200
1428	50	ENOVA, ENERGI: Tilskudd til oppgradering av vannkraft	100
Storsatsing på biogass			
1428	50	ENOVA, KLIMA: Reetablere støtte til biogasskjøretøy	60
1428	50	ENOVA, ENERGI: Økt satsing på moden teknologi for produksjon av biogass. 600 GWh ny produksjon	330
1428	50	ENOVA, ENERGI OG KLIMA: Støtte minst 15 ekstra biogass-fyllestasjoner	80
Diverse miljøformål			
1400	21	Nasjonal kartlegging av behov for renseanlegg og oppgradering av vann og avløp	20
1420	80	Økt tilskudd til planlegging og prosjektering av kommunale renseanlegg langs Oslofjorden	6,0
1400	70	Frivillige miljøorganisasjoner og allmennyttige miljøstiftelser	8,0
1420	78	Økte tilskudd til friluftsmål	10
1420	85	Økt støtte til besøksentre for natur og verdensarv	3,0
1400	76	Reisestøtte til frivillige miljøorganisasjoner til internasjonale møter	1,0
Inndekninger			
1420	74	Kutte kompensasjon for egenkraft til Hydro	-1 100
1428	50	ENOVA: Omdisponering av Enova-midler fra havvind	-2 000
Sum			1 147

Rammeområde 15 - Helse

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
Innfasing av en tannhelsereform			
2711	72	Innføre egenandelstak på 2 500 kr og 40 % refusjon over dette beløpet for tannhelsetjenester	2 990
2711	72	Øke pott for stønad til tannbehandling	100
770	70	Reversere kuttet i TOO-ordningen (Tverrfaglig psykolog- og tannhelsetilbud til tortur- og overgrepsofre og personer med odontofobi)	20
Lavere egenandel for helsetjenester			
2752	72	Senke egenandelstaket (frikortgrensa) til 2 000 kr	1 767
732	72-75	Senke ikke møtt-gebyret til 1 000 kr	106

Rammeområde 15 - Helse

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
732	77	Gratis helsetjenester for alle opp til 18 år	135
Styrke sykehusene og stanse markedstenkingen			
732	72-75	Styrke grunnfinansiering av sykehusene og reversere regjeringens effektiviseringskutt	1 000
732	72-75	Rekrutteringstiltak, styrke bemanningsenheter i helseforetakene og styrking av grunnbemanningen	1 000
732	72-75	Økte midler øremerket til å toppe bemanningen med portører, helsesekretærer og renholdere	100
732	72-75	Tilskudd til utdanningsstillinger for ABIOK-sykepleiere og jordmødre	50
732	72-75	Kutte bruk av innleie fra bemanningsbyråer	-1 000
732	72-75	Redusere konsulentbruk i helseforetakene	-500,0
732	72-75	Kutte topplederenes lønn ned på nivå med helseministeren	-4,3
732	72-75	Kutte topplederenes lønn ned på nivå med helseministeren	-4,3
732	72-75	Omfordele fra innsatsstyrt finansiering til basisbevilgning	39 063
732	76	Avvikle innsatsstyrt finansiering	-39 063
732	71	Omfordele fra resultatbasert finansiering	-646
732	71	Avvikle resultatbasert finansiering	646
732	72-75	Kompensere for avvikling av nøytral moms for regionale helseforetak	9 982
740	80	Avvikling av nøytral moms for regionale helseforetak	-9 982
Styrke helseberedskapen			
2751	73	Etablere StatMed: Produksjon av legemidler og vaksiner i Norge	20
702	70	Styrke frivillig helseberedskap gjennom organisasjoner som Norsk Folkehjelp, Norske Kvinners Sanitetsforening og Røde Kors	30
Kvinnehelse, seksuell- og reproduktiv helse			
732	72-75	Øremerkede midler til styrking av behandlingstilbud for kvinnespesifikke lidelser i sykehusene	50
762	60	Midler til etterfødsel-kontroll hos fysioterapeut	25
2790	70	Innfasing av gratis prevensjon: Gratis prevensjon opp til 25 år og alle uten inntektsgivende arbeid	50
762	70	Styrke allmennmedisinske forskningsenheter	20
733	79	Sikre driften av Røysumtunet, rehabilitering for ME-syke	15
732	78	Styrke Nasjonalt senter for kvinnehelseforskning	10
781	79	Styrke bevilgningen til Flerkulturell fødselshjelper (duola)	7,0
762	1	Opprette pilotprosjekt for abort i primærhelsetjenesten	5,5
714	79	Styrke Ammehjelpen	3,0
762	74	Styrke Amathea	2,0
Rusomsorg og psykisk helse			
762	61	Styrking av psykisk helse og rus-arbeid i fengsler	10

Rammeområde 15 - Helse

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
765	73	Midler til flere fontenehus, arbeidsfellesskap for mennesker som har eller har hatt psykiske problemer	8,0
765	72	Økte tilskudd til frivillig rusforebyggende innsats	20
765	21	Opprette pilotprosjekt med gjeldsrådgivere i Rask psykisk helsehjelp og DPS	20
Folkehelse			
765	21	Forebygge voldtekt og vold i nære relasjoner	30
762	60	Finansiere helsehjelp til papirløse	5,0
762	70	Styrke forskning på samisk helse gjeoom tilskudd til SAMINOR 3	10
765	72	Styrke tilskuddspotten til frivillige organisasjoner i helse	10
733	21	Styrke habilitering- og rehabiliteringstjenesten	30
Andre omfordelende tiltak			
700	1	Kutt i lederlønninger i heleide statlige selskaper: Vinmonopolet og Helsenett	-2,2
Sum			6 142

Rammeområde 16 - Utdanning

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
Skole (se også ramme 18)			
2410	70	Øke utstyrstipendet for elever på VGS	31
2410	70	Øke borteboerstipend til 7 000 kr i måneden	36
226	21	Styrke skolebibliotek-tilskudd	3,0
225	74	Opprette Den faglige skolesekken: Informasjon om arbeidslivet og organisering på skolen	10
225	74	Opprette Antirasistisk skolesekk for lærere, elever og skoleledere	10
226	21	Avvikle deltakelse i internasjonale undersøkelser, som PISA og TIMSS	-30
260	70	Kutte tilskudd til NLA Høgskolen	-340
Kompetanse og etterutdanning			
225	69	Styrke Fagbrev på jobb	5,0
226	22	Kompetanseløft for lærere og i lærerutdanninga om seksualitetsundervisning	3,0
257	70	Styrke Kompetansepluss	3,0
225	75	Rosa kompetanse: Samle tilskuddet til alle tiltakene i en bevilgning	10
231	21	Arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning (ABLU): Øke til 100 studieplasser per årskull	13

Rammeområde 16 - Utdanning

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (1 MILL.)
Høyere utdanning			
240	60	Styrke høyere yrkesfaglig utdanning: 500 ekstra fagskoleplasser	28
240	60	Opprette studentombud for fagskolestudenter	3,0
257	70	Opprettholde bransjeprogrammet i olje og gass-sektoren og opprette et nytt slik at det totalt blir 7 bransjeprogram	30
260	50/70	Kutte bruken av resultatbasert finansiering av høyere utdanning	-151
260	50/70	Økt basisfinansiering av høyere utdanning	151
5617	80	Oppdatert renteanslag i Lånecassen	-445
Studentøkonomi			
260	50	Reversere planlagt innføring av studieavgift for internasjonale studenter	233
270	75	1 350 ekstra studentboliger, totalt 3 000	111
2410	50	Øke studielån og stipend med 12.000 kroner i året fra 1. januar	755
Sum			469

Rammeområde 17 - Transport

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (1 MILL.)
Grønn omstilling av veitransport			
1301	70	Utslippsfrie anleggsplasser: Utrulling i stedet for pilotprosjekter	90
1320	NY	Omstilling veitransport: Utbygging av lade- og døgnhvileplasser	100
Vei			
1320	28	Statens vegvesen (SSV): Økt kontroll av tunge kjøretøy for å sikre oss mot livsfarlige vogntog på norske veier	25
1320	29	Halvert overføring for penger som uansett ikke er planlagt benyttet i 2024 i OPS-prosjekter	-600
1320	30	Ras- og skredsikring av riksveier	500
1320	30	Overføre Nye Veiers portefølje til SVV. Fullføre E6 Kvævangsfjellet og rassikring av Rv. 13. Nedskalere og reforhandle øvrige prosjekter.	1 200
1320	30	Kutte og nedskalere motorveiprojekter og planlegging, herunder fergefri E39 og E18 Vestkorridoren	-700
1320	30	Økt tilskudd for gang- og sykkelvei langs riksveier	100
1320	65	Økt tilskudd til fylkesveier (utbedring, vedlikehold, ras- og skredsikring, gang/sykkelvei)	1 000
1320	73	Kutte i tilskudd til reduserte bompengetakster på riksveier utenfor byområder	-148
1320	NY	Tilskudd til reduserte bompengetakster på særskilt dyre strekninger, som Fv. 569 Nordøyvegen og Rv. 13 Ryfast	148
1320	NY	Gjenoppbygge Tretten bru	420
1321	70	Legge ned Nye Veier AS	-6 508

Rammeområde 17 - Transport

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
Jernbane			
1352	21	Gjennomføre konseptvalgutredning (KVU) for hurtigtog Oslo-Stockholm	10
1352	21	Planlegge (KS1) elektrifisering/batteridrift på Nordlandsbanen og elektrifisering Rørosbanen	20
1352	70	Planlegge for flere jernbaneavganger og nattog til København, Gøteborg og Stockholm	10
1352	71	Økt vedlikehold på jernbanen	1 800
1352	73	Planlegge ny jernbaneutbygging: Dobbelspor Stokke-Sandefjord, sammenkobling Vestfoldbanen/Sørlandsbanen, ny Rikstunnel mm.	400
1352	73	Omarbeide planene for Ringeriksbanen for å ivareta natur og miljø	20
1352	73	Planlegge egen «effektpakke» for godstog i ny NTP: lengre kryssingsspor og andre infrastrukturtilak	10
1352	73	Særskilte godstiltak (Oppgradere Nyhavnasporet i Trondheim)	20
1352	75	Doble tilskuddet til godsoverføring fra vei til jernbane	101
1352	76	Planlegge oppgradering av hele Tinnosbanen	20
Kollektiv			
1352	70	Innføre 60 % rabatt på jernbane for honnør, student og barn	330
1352	70	Øke grensen for at barn reiser gratis med jernbane fra 6 til 13 år	70
1332	63	Øke tilskudd til store lokale kollektivprosjekter: Planlegging (herunder ny t-banetunnell i Oslo, Ahus-bane og Bybane til Åsane)	50
1332	66	Belønningsmidler: Lokale forsøk med gratis kollektivtransport, nye rabattordninger mm.	250
1332	66	Opprette nye byvekstavtaler for mellomstore byer	100
1330	60	Utvidet TT-ordning for brukere med særskilte behov til flere fylker: Opptrapping til alle over tre år	80
Fly			
1310	(NY)	Testsenter for elektrifiserte fly	20
1315	71	Ikke bygge ny flyplass i Bodø	-1 528
4312		Avinor: Halvere startavgift ved små og mellomstore lufthavner	-61
4312		Øke startavgift ved de seks største lufthavnene med ca. 5,3 %	61
4312		Halvere startavgift på fly under 20 tonn	-37
4312		Øke startavgift på fly over 20 tonn med ca. 2,7 %	37
Havner			
916	30	Gjennomføre havneutbygging på Andøya (Andenes havn)	50
916	30	Redusere vedlikeholdsetterslep på moloer og farleder	130
916	71	50 % økning i tilskuddet til effektive og miljøvennlige havner	62
Sum			- 2 348

Rammeområde 17 - Transport

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (1 MILL.)
Samferdsel under andre rammeområder			
5611	85	Ikke hente utbytte fra Vy	25
5672	85	Ikke hente utbytte fra Bane Nor	53
572	60	25 % lavere priser på all lokal kollektivtransport	2 000
572	60	Innføre gratis båtruter til øyer og andre veiløse samfunn og 50 % prisreduksjon for øvrige båtruter	300
Sum samferdsel alle rammområder			30

Rammeområde 18 - Kommunal

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (1 MILL.)
Frie inntekter			
Øke kommunenes frie inntekter			3 000
571	60	av dette: Innbyggertilskudd	2 500
571	61	av dette: Distriktstilskudd Sør-Norge	132
571	62	av dette: Distriktstilskudd Nord-Norge	368
571	60	Øke kommunenes andel av inntektene fra grunnrenteskatt på havbruk fra 50 til 60 %. Gir kommunene 500 mill. høyere inntekter i 2025	*
572	60	Øke fylkeskommunenes frie inntekter	600
Barnehage			
571	60	1 400 flere barnehageplasser som følge av økt etterspørsel grunnet omgjøring av kontantstøtte til ventestøtte	205
571	60	Toppet bemanning i barnehager med mer enn 50 barn: Èn ekstra barnehagelærer eller fagarbeider	900
571	60	Redusere pensjonstilskuddet til private barnehager slik at det dekker faktiske pensjonskostnader	-494
Skole			
571	60	Gratis skolemat på trinn 1 til 10 fra 1. august	1 209
571	60	Flere lærere slik at kontaktlærere i barneskolen får 15 minutter mindre undervisningstid hver dag	302
571	60	150 flere miljøarbeidere og spesialpedagoger inn i grunnskolen	115
571	60	Styrke spesialpedagogisk støttesystem for kommuner og fylkeskommuner: 100 flere stillinger i PP-tjenesten	91
572	60	Fond for opprusting av verksteder på yrkesfag	30
572	60	Øke lærlingetilskuddet med 2 500 kr	56

Rammeområde 18 - Kommunal

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
Kommunale tjenester			
571	60	Øke satsene for sosialhjelp med 13 % som tilsvarer 12 000 kroner mer i året for enslige	753
571	60	Makspris i kulturskolen på 2 000 kroner i året fra høsten 2024	70
571	60	Støtte til kommunene til å opprette 100 kommunale fastlegestillinger som rekrutteringstiltak	75
572	60	25 % lavere pris på lokal kollektivtrafikk fra 1. januar	2 000
Kompensere for kutt og underfinansiering			
571	60	Fond til oppkjøp av strandsoneareal og midler til ulovlighetsoppfølging i strandsona	100
571	60	Gi tilskudd til kjøp av egen bolig til 200 flere søkere gjennom Husbanken	58
571	60	Redusere egenandelene for barnevernsinstitusjonsplasser for kommuner med dårlig økonomi	37
572	60	Opprettholde ekstra overføring til tannhelse i fylkeskommunene	16
572	60	Starte innfasing av gratis hurtigbåter til øysamfunn uten fastlandsforbindelse og 50 % prisreduksjon for øvrige båtruter	300
575	60	Senke innslagspunktet for ressurskrevende tjenester med 20 000 kroner	136
575	61	Øke innbyggergrensen for å få tilleggskompensasjonsordning for ressurskrevende tjenester til 5 000 innbyggere	21
590	81	Styrke kompetansen og kapasiteten om arealforvaltning, natur og friluftsliv i kommunene	5,0
Sum			9 585
Kommunale satsinger under andre rammeområder			
1320	65	Økt tilskudd til fylkesveier (utbedring, vedlikehold, ras- og skredsikring, gang/sykkelvei)	1 000
Sum kommunale satsinger alle rammeområder			1 000

Oversikt over Rødts kommunesatsinger	Beløp (i millioner kroner)
Frie inntekter: Kommunene	3 000
Frie inntekter: Fylkeskommunene	600
Øremerkede midler: Kommunene	3 583
Øremerkede midler: Kommunene	3 583
Bevilgninger under andre rammområder	1 000
Samlet økning til kommunesektoren	10 585

Rammeområde 19 - Tilfeldige utgifter og inntekter

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
2309	1	Fryse lønnen til alle ledere i staten som tjener mer enn 15 G	-3,9
		Sum	-3,9

Rammeområde 20 - Statsforvaltningen

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
41	1	Redusere godtgjørelse for stortingsrepresentanter fra 1.1.24	-38
41	70	Redusere bevilgning til partigruppene på Stortinget	-3,0
1600	NY (71)	Tilskudd til organisasjoner som jobber med bl.a. gjeldsproblematikk, åpenhet og skattepolitikk i Norge	7,5
1610	1	Styrke Tolletaten	5,0
1618	1	Reversere effektiviseringskutt i Skatteetaten og styrke kontrollvirksomheten	81
		Sum	53

Rammeområde 22 - Utbytte mv.

Alle tallene i Rødts budsjett er relative til regjeringens budsjettforslag

KAP	POST	FORSLAG	BELØP (I MILL.)
5656	85	Øke utbytte fra DnB	-1 500
5762	85	Ikke hente utbytte fra Bane Nor	53
5611	85	Ikke hente utbytte fra Vy	25
		Sum	- 1 422

Alle tiltak i Rødts klimabudsjett

TILTAK	UTSLIPPSKUTT I CO2-EKV.	GREP I ALTERNATIVT STATSBUDEJETT ELLER ANDRE STEDER
SUM AV ALLE KUTT. (FRA 2022-NIVÅ)	36,19	
INTERNASJONALE UTSLIPPSKUTT	4,49	
Reduksjon i utslipp på grunn av 10% mindre nybygging	0,55	Regulering av byggebransjen og offentlige byggeprosjekter
Gradvis reduksjon i materialutslipp som følge av krav til byggebransjen	1,40	Regulering av byggebransjen og offentlige byggeprosjekter
Reduksjon i kjøttimport	0,24	Regulering av import
Økt tekstilgjenvinning	0,10	Regulering av tekstilbransjen
Reduksjon i utenlands flygninger	1,20	Endring av flyavgifter, som vi tidligere har foreslått
Utenlands effekt av økt biodrivstoff	0,30	Regulering av biodrivstoffandel
Redusert sjømatfrakt	0,70	Regulering av sjømatnæringen
NASJONALE UTSLIPPSKUTT	31,70	
Industri og bergverk	6,58	
Elektrifisere større industrianlegg	2,00	Øremerkede midler til Enova og Grønn Plattform for punktutslippsprogram. Krav i Co2-kompensasjon
Utfasing av fossil fyring i mindre industribedrifter m.m	0,69	Øremerkede midler til Enova for utfasing. Økt Co2-avgift
CCS i Nordland	0,80	Øremerkede midler til Enova for punktutslipp. Midler til utvikling av CCS. Klimakrav i Co2-kompensasjon
CCS i Brevik	0,40	Økt bevilgning til Grønn Plattform og til ordninger for karbonfangst- og lagring under Olje- og energidepartementet
Biokarbon i ferrolegeringsindustri	0,80	Øremerkede midler til Enova og Grønn Plattform for punktutslippsprogram. Krav i Co2-kompensasjon
Hydrogen i industriell bruk	0,30	Øremerkede midler til Enova og Grønn Plattform for punktutslippsprogram. Krav i Co2-kompensasjon
Tiltak i aluminiumsindustrien	0,30	Øremerkede midler til Enova og Grønn Plattform for punktutslippsprogram. Krav i Co2-kompensasjon
Legge ned varmekraftverk + CCS ved Mongstad	0,75	Regulatoriske virkemidler, krav i utslippstillatelser
Tiltak i petrokjemisk industri i Grenland	0,54	Øremerkede midler til Enova og Grønn Plattform for punktutslippsprogram. Krav i Co2-kompensasjon
Olje og gass	7,96	
Omstillingsplaner med krav om 70% kutt	7,44	Regulatoriske virkemidler i utslippstillatelser. 50% økning i Co2-avgift på sokkelen. Midler til utvikling av CCS.
Krav til nullutslipp på supplyskip	0,32	Regulatoriske krav til nullutslipp på supplyskip. Økt Co2-avgift
Metanutslipp og flyktige organiske forbindelser	0,20	Regulatoriske krav
Bygg, anlegg og oppvarming	1,00	
Reduksjon i utslipp på grunn av 10% mindre nybygging	0,20	Regulering av byggebransjen og offentlige byggeprosjekter

Gradvis reduksjon i materialutslipp som følge av krav til bransjen	0,50	Regulering av byggebransjen og offentlige byggeprosjekter
Fase ut fossil energi i fjernvarme, utfase gass til oppvarming og på byggeplasser, erstatte fossil energiforsyning i Longyearbyen og forsere utskifting av vedovner	0,30	Tiltaket gjøres gjennom reguleringer. Videreføring av Klimasats, som er viktig for kommunale byggeprosjekter.
Avfall	1,61	
Tekstilgjenvinning	0,02	Regulering av byggebransjen og offentlige byggeprosjekter
Plastgjenvinning	0,07	Vi øker Enova-tilskuddet og Klimasats, som også kan gå til dette.
Metanuttak	0,08	Regulering av avfallsbransjen. Enova-tilskudd og Klimasats kan også brukes på dette.
Karbonfangst- og lagring i Oslo	0,40	Tiltaket er allerede finansiert i regjeringens budsjettforslag
Karbonfangst- og lagring over hele landet	1,05	Vi finansierer 10% av full kostnad for pilotering i årets budsjett, med planlagt videreføring
Arealbruk	1,52	
Økt bruk av fangvekster i jordbruket	0,07	Prioriteringer i jordbruksavtalen, og reguleringer
Reduksjon i nedbygging av natur med 40 prosent	0,70	Reguleringer i plan- og bygningsloven og naturmangfoldloven. Strengere krav til kommunene og til statlige prosjekter
Tiltak i skogbruket: krav til plantetetthet, økt planting, optimalisert hogsttid, ungsogpleie	0,75	Omdisponering av tilskuddsordninger til skogbruk og økte tilskudd til Bionova. Finansiering av Naturkur som kartlegger potensiale for økt karbonopptak.
Fiskeri og havbruk	0,50	
Flytte kvoter til mindre fartøy	0,13	Dette må gjøres gjennom Kvotesystemet. Før sommeren 2024 skal kvotemeldingen behandles i Stortinget.
Utfasing av fossil energi i havbruksnæringa	0,37	Øremerket bevilgning til Enova. Mulighet for å søke tilskudd gjennom Grønn Plattform og Co2-avgift
Jordbruk	1,24	
Halvering av matsvinn	0,33	Nye reguleringer, som matkastelov, og oppfølging av bransjeavtalen
Drenering av dårlig jord	0,04	Klimatilpassning, selvforsynings og klimakuttiltak. Øremerket bevilgning under Landbrukets Utviklingsfond (LUF) 0,018 i 2024
Reduserte gjødselutslipp	0,02	Nedjustert i forhold til Klimakur. Nye tall i årets oppdatering fra Miljødir. Potensialet kan være større, men dette er det kvantifiserte. Samling av flere tiltak, så knotete å regne fra 2024
Biogass av gjødsel	0,08	Øremerket bevilgning til Bionova.
biodrivstoff i maskinpark / og el	0,21	Nye reguleringer og tilskudd over Bionova
Fossilfri oppvarming på gårdsbruk	0,05	Styrket bevilgning til Bionova, tall fortsatt fra bondelagets kvantifisering av avtalen med landbruket, basert på tall fra Klimakur ++
Stans i nydyrking av myr	0,08	Vi vil innføre forbud mot nydyrking av myr.
Karbolagring i biokull i jord	0,08	Øremerket bevilgning til Bionova, 0,012 i 2024

Innføring av metanhemmere i fôr	0,35	Innfasing hos 80% av drøvtyggere fra 2026. Hentet fra Milj.dir/grønn bok
Transport	11,29	
Styrt reduksjon i luftfart	0,42	Krav til Avinor. I tillegg foreslår vi en progressiv flyavgift.
Økt innblandingskrav for biodrivstoff i luftfart	0,25	Regulatorisk krav. Ikke foreslått i årets budsjett.
Elektriske fly og forbud mot privatfly	0,10	Forbud, tidligere foreslått i Stortinget. Krav til Avinor.
Landstrøm i norske havner	0,15	Øremerkede midler gjennom Enova
Utslippsfrie ferger og hurtigbåter	0,58	Øremerkede midler gjennom Enova
Tiltak for fritidsbåt	0,10	Vi vil innføre vegbruksavgift for fritidsbåter. Ikke foreslått i årets budsjett.
Forbud mot utslippscruise	0,30	Regulatorisk krav, tidligere foreslått i Stortinget.
100 % utslippsfritt nysalg av anleggsmaskiner	0,75	Regulatorisk krav. Vi øker midlene til Klimasats (kommunene).
100% utslippsfritt nysalg av lastebil	0,87	Stor satsing på utbygging av lade- og døgnhvileplasser gjennom SVV og Enova. Minst 10 nye 1 MW-ladestasjoner i 2024. Støtte til verdikjede for biogass.
Holde biodieselbruken fast i volum, uten fast %	0,50	Regulatorisk endring av biodrivstoffkrav
30% reduksjon i biltrafikk i byene, økt kollektivandel i distriktet	0,50	Lavere kollektivpriser. Lavere priser/gratis på båtruter. Tiltak gjennom byvekstavtaler.
Utslippsfrie bygg- og anleggsplasser	0,50	Økt Enovatilskudd og Klimasats (kommunene). Økt Co2-avgift. Innfasing i statlige byggeprosjekter.
Elektrisk kollektivtransport og turbuss	0,37	Øremerket bevilgning til Enova. Regulatorisk krav.
Effekter av økt Co2-avgift: Mer effektiv logistikk, bedre organisering, raskere omstilling m.m	1,00	Økt Co2-avgift
Endelige datoer for slutt på salg av nye fossile privatbiler og varebiler	0,30	Regulatorisk krav
Overføre gods fra vei til bane og sjø	0,10	Satsning på jernbane i budsjettforslaget.
utslippsreduksjon i framskrivningene	4,50	

Utslippsnivå i 1990, det internasjonale referanseåret	51,30
Dagens utslippsnivå (Tallet gjelder både 2021 og 2022)	48,90
Nasjonale kutt gjennom Rødts tiltak	31,70
Nasjonalt utslippsnivå i 2030 med Rødts tiltak	17,20
Prosentvis nasjonalt utslippskutt 1990-2030	-66,5 %
Utslippsnivå i 2030, om man regner med Rødts forslag til internasjonale utslippskutt	12,71
Kutt fra nasjonalt utslippsnivå i 1990 til 2030, om man regner med Rødts forslag til internasjonale kutt	-75,2 %

Kommunefordeling

Kommunefordeling

Rødt foreslår 2,5 mrd. mer i frie inntekter til kommunene på toppen av økningen fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, og 0,5 mrd. mer i distriktstilskudd. I tillegg øker vi fylkeskommunenens frie inntekter med ytterligere 600 mill.

De fordeles slik:

Fylker

FYLKE	ØKNING FRIE INNTEKTER
Oslo	63 750 000
Akershus	59 460 000
Innlandet	40 540 000
Buskerud	25 130 000
Østfold	26 010 000
Vestfold	22 790 000
Telemark	18 340 000
Agder	33 740 000
Rogaland	50 460 000
Vestland	81 510 000
Møre og Romsdal	39 470 000
Trøndelag	54 250 000
Nordland	42 350 000
Troms	28 280 000
Finnmark	13 920 000
Totalt fylker	600 000 000

Sum kommuner per fylke

FYLKE	ØKNING FRIE INNTEKTER
Oslo	320 800 000
Akershus	326 900 000
Innlandet	208 500 000
Buskerud	124 600 000
Østfold	137 700 000
Vestfold	111 400 000
Telemark	93 500 000
Agder	152 000 000
Rogaland	226 800 000
Vestland	320 000 000
Møre og Romsdal	134 700 000
Trøndelag	254 500 000
Nordland	213 900 000
Troms	199 500 000
Finnmark	174 800 000
Totalt kommuner	3 000 000 000

Oslo

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
0301 Oslo	320 800 000

Akershus

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
3201 Bærum	67 500 000
3203 Asker	46 700 000
3205 Lillestrøm	39 300 000
3207 Nordre Follo	28 400 000
3209 Ullensaker	18 200 000
3212 Nesodden	8 900 000

Akershus

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
3214 Frogn	7 200 000
3216 Vestby	8 300 000
3218 Ås	8 900 000
3220 Enebakk	4 800 000
3222 Lørenskog	20 000 000
3224 Rælingen	8 500 000

Akershus

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
3226 Aurskog-Høland	8 000 000
3228 Nes	10 200 000
3230 Gjerdrum	3 100 000
3232 Nittedal	11 200 000
3234 Lunner	4 100 000

Innlandet

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
3401 Kongsvinger	11 200 000
3403 Hamar	14 100 000
3405 Lillehammer	12 400 000
3407 Gjøvik	13 100 000
3411 Ringsaker	15 200 000
3412 Løten	3 400 000
3413 Stange	9 400 000
3414 Nord-Odal	3 300 000
3415 Sør-Odal	4 200 000
3416 Eidskog	4 300 000
3417 Grue	3 300 000
3418 Åsnes	5 100 000
3419 Våler	2 700 000
3420 Elverum	9 400 000
3421 Trysil	4 700 000
3422 Åmot	2 500 000
3423 Stor-Elvdal	2 300 000
3424 Rendalen	2 000 000
3425 Engerdal	1 800 000
3426 Tolga	1 900 000
3427 Tynset	3 800 000
3428 Alvdal	2 100 000
3429 Folldal	1 900 000
3430 Os	2 000 000

Akershus

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
3236 Jevnaker	3 100 000
3238 Nannestad	6 700 000
3240 Eidsvoll	11 900 000
3242 Hurdal	1 900 000
Totalt Akershus	326 900 000

Innlandet

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
3431 Dovre	2 300 000
3432 Lesja	2 100 000
3433 Skjåk	2 100 000
3434 Lom	2 100 000
3435 Vågå	2 700 000
3436 Nord-Fron	4 100 000
3437 Sel	4 100 000
3438 Sør-Fron	2 200 000
3439 Ringebu	3 200 000
3440 Øyer	2 700 000
3441 Gausdal	3 300 000
3442 Østre Toten	6 500 000
3443 Vestre Toten	5 900 000
3446 Gran	6 100 000
3447 Søndre Land	3 900 000
3448 Nordre Land	4 000 000
3449 Sør-Aurdal	2 600 000
3450 Etnedal	1 800 000
3451 Nord-Aurdal	4 400 000
3452 Vestre Slidre	2 100 000
3453 Øystre Slidre	2 300 000
3454 Vang	1 900 000
Totalt Innlandet	208 500 000

Buskerud

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
3301 Drammen	45 000 000
3303 Kongsberg	12 500 000
3305 Ringerike	13 400 000
3310 Hole	3 200 000
3312 Lier	12 800 000
3314 Øvre Eiker	9 000 000
3316 Modum	6 400 000
3318 Krødsherad	1 800 000
3320 Flå	1 200 000
3322 Nesbyen	2 500 000

Østfold

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
3101 Halden	14 000 000
3103 Moss	22 300 000
3105 Sarpsborg	26 200 000
3107 Fredrikstad	36 000 000
3110 Hvaler	2 200 000
3112 Råde	3 700 000
3114 Våler	2 700 000

Vestfold

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
3901 Horten	12 000 000
3903 Holmestrand	11 400 000
3905 Tønsberg	25 600 000
3907 Sandefjord	28 600 000

Buskerud

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
3324 Gol	2 800 000
3326 Hemsedal	1 400 000
3328 Ål	3 000 000
3330 Hol	2 200 000
3332 Sigdal	1 700 000
3334 Flesberg	1 900 000
3336 Rollag	1 500 000
3338 Nore og Uvdal	2 300 000
Totalt Buskerud	124 600 000

Østfold

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
3116 Skiptvet	1 700 000
3118 Indre Østfold	20 700 000
3120 Rakkestad	3 800 000
3122 Marker	2 700 000
3124 Aremark	1 700 000
Totalt Østfold	137 700 000

Vestfold

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
3909 Larvik	21 500 000
3911 Færder	12 300 000
Totalt Vestfold	111 400 000

Telemark

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
4001 Porsgrunn	15 800 000
4003 Skien	24 300 000
4005 Notodden	7 100 000
4010 Siljan	1 600 000
4012 Bamble	7 600 000
4014 Kragerø	7 000 000
4016 Drangedal	2 900 000
4018 Nome	4 300 000
4020 Midt-Telemark	4 900 000

Telemark

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
4022 Seljord	2 500 000
4024 Hjartdal	1 500 000
4026 Tinn	4 000 000
4028 Kviteseid	2 300 000
4030 Nissedal	1 800 000
4032 Fyresdal	1 700 000
4034 Tokke	2 200 000
4036 Vinje	2 000 000
Totalt Telemark	93 500 000

Agder

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
4201 Risør	4 800 000
4202 Grimstad	10 500 000
4203 Arendal	19 800 000
4204 Kristiansand	49 600 000
4205 Lindesnes	10 900 000
4206 Farsund	5 000 000
4207 Flekkefjord	5 700 000
4211 Gjerstad	2 200 000
4212 Vegårshei	1 800 000
4213 Tvedestrand	3 800 000
4214 Froland	2 800 000
4215 Lillesand	5 000 000
4216 Birkenes	2 600 000

Agder

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
4217 Åmli	1 900 000
4218 Iveland	1 300 000
4219 Evje og Hornnes	1 900 000
4220 Bygland	1 700 000
4221 Valle	700 000
4222 Bykle	700 000
4223 Vennesla	6 800 000
4224 Åseral	600 000
4225 Lyngdal	5 200 000
4226 Hægebostad	1 500 000
4227 Kvinesdal	4 100 000
4228 Sirdal	1 100 000
Totalt Agder	152 000 000

Rogaland

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
1101 Eigersund	6 700 000
1103 Stavanger	65 900 000
1106 Haugesund	16 200 000
1108 Sandnes	36 000 000
1111 Sokndal	2 000 000
1112 Lund	2 100 000
1114 Bjerkreim	1 900 000
1119 Hå	8 600 000
1120 Klepp	8 800 000
1121 Time	8 700 000
1122 Gjesdal	5 500 000
1124 Sola	12 900 000

Rogaland

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
1127 Randaberg	5 200 000
1130 Strand	6 000 000
1133 Hjelmeland	2 400 000
1134 Suldal	2 900 000
1135 Sauda	3 400 000
1144 Kvitsøy	900 000
1145 Bokn	1 000 000
1146 Tysvær	5 500 000
1149 Karmøy	18 600 000
1151 Utsira	1 300 000
1160 Vindafjord	4 300 000
Totalt Rogaland	226 800 000

Vestland

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
4601 Bergen	124 400 000
4602 Kinn	8 100 000
4611 Etne	2 200 000
4612 Sveio	2 700 000
4613 Bømlo	5 600 000
4614 Stord	8 400 000
4615 Fitjar	2 000 000
4616 Tysnes	2 200 000
4617 Kvinnherad	8 900 000
4618 Ullensvang	8 100 000
4619 Eidfjord	600 000
4620 Ulvik	1 700 000
4621 Voss	7 800 000
4622 Kvam	5 300 000
4623 Samnanger	1 800 000
4624 Bjørnafjorden	11 600 000
4625 Austevoll	2 900 000
4626 Øygarden	17 100 000
4627 Askøy	13 100 000
4628 Vaksdal	2 800 000
4629 Modalen	400 000
4630 Osterøy	3 600 000

Vestland

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
4631 Alver	14 100 000
4632 Austrheim	2 000 000
4633 Fedje	1 400 000
4634 Masfjorden	1 500 000
4635 Gulen	2 300 000
4636 Solund	1 500 000
4637 Hyllestad	1 800 000
4638 Høyanger	3 000 000
4639 Vik	2 400 000
4640 Sogndal	5 900 000
4641 Aurland	1 000 000
4642 Lærdal	2 100 000
4643 Årdal	3 900 000
4644 Luster	3 200 000
4645 Askvoll	2 600 000
4646 Fjaler	2 400 000
4647 Sunnfjord	10 700 000
4648 Bremanger	2 800 000
4649 Stad	6 400 000
4650 Gloppen	4 200 000
4651 Stryn	3 500 000
Totalt Vestland	320 000 000

Møre og Romsdal

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
1505 Kristiansund	10 400 000
1506 Molde	14 700 000
1508 Ålesund	25 100 000
1511 Vanylven	2 600 000
1514 Sande	2 100 000
1515 Herøy	4 000 000
1516 Ulstein	4 000 000
1517 Hareid	2 400 000
1520 Ørsta	5 000 000
1525 Stranda	2 500 000
1528 Sykkylven	3 600 000
1531 Sula	4 400 000
1532 Giske	3 900 000
1535 Vestnes	4 200 000

Møre og Romsdal

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
1539 Rauma	4 400 000
1547 Aukra	1 800 000
1554 Averøy	2 600 000
1557 Gjemnes	2 000 000
1560 Tingvoll	2 600 000
1563 Sunndal	5 100 000
1566 Surnadal	4 200 000
1573 Smøla	2 200 000
1576 Aure	2 800 000
1577 Volda	5 100 000
1578 Fjord	2 500 000
1579 Hustadvika	6 300 000
1580 Haram	4 200 000
Totalt Møre og Romsdal	134 700 000

Trøndelag

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
5001 Trondheim	85 800 000
5006 Steinkjer	14 200 000
5007 Namsos	12 000 000
5014 Frøya	3 300 000
5020 Osen	1 600 000
5021 Oppdal	5 000 000
5022 Rennebu	2 200 000
5025 Røros	3 900 000
5026 Holtålen	2 000 000
5027 Midtre Gauldal	3 000 000
5028 Melhus	7 700 000
5029 Skaun	3 800 000
5031 Malvik	6 400 000
5032 Selbu	2 200 000
5033 Tydal	500 000
5034 Meråker	2 300 000
5035 Stjørdal	10 600 000
5036 Frosta	2 100 000
5037 Levanger	9 000 000
5038 Verdal	7 900 000

Trøndelag

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
5041 Snåsa	2 800 000
5042 Lierne	2 300 000
5043 Røyrvik	1 500 000
5044 Namsskogan	1 900 000
5045 Grong	3 000 000
5046 Høylandet	2 100 000
5047 Overhalla	3 100 000
5049 Flatanger	2 100 000
5052 Leka	1 600 000
5053 Inderøy	4 600 000
5054 Indre Fosen	6 100 000
5055 Heim	4 500 000
5056 Hitra	3 100 000
5057 Ørland	7 300 000
5058 Åfjord	3 400 000
5059 Orkland	9 500 000
5060 Nærøysund	8 100 000
5061 Rindal	2 000 000
Totalt Trøndelag	254 500 000

Nordland

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
1804 Bodø	39 400 000
1806 Narvik	16 700 000
1811 Bindal	2 300 000
1812 Sømna	2 700 000
1813 Brønnøy	6 300 000
1815 Vega	2 100 000
1816 Vevelstad	1 500 000
1818 Herøy	2 600 000
1820 Alstahaug	5 700 000
1822 Leirfjord	3 000 000
1824 Vefsn	10 300 000
1825 Grane	2 300 000
1826 Hattfjelldal	2 200 000
1827 Dønna	2 300 000
1828 Nesna	2 500 000
1832 Hemnes	3 700 000
1833 Rana	19 500 000
1834 Lurøy	2 000 000
1835 Træna	1 500 000
1836 Rødøy	2 100 000
1837 Meløy	5 000 000

Troms

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
5501 Tromsø	78 200 000
5503 Harstad	26 100 000
5510 Kvæfjord	4 300 000
5512 Tjeldsund	4 800 000
5514 Ibestad	2 600 000
5516 Gratangen	2 300 000
5518 Lavangen	2 300 000
5520 Bardu	4 200 000
5522 Salangen	3 300 000
5524 Målselv	7 300 000
5526 Sørreisa	3 700 000

Nordland

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
1838 Gildeskål	2 700 000
1839 Beiarn	2 000 000
1840 Saltdal	3 800 000
1841 Fauske	7 200 000
1845 Sørfold	2 600 000
1848 Steigen	3 300 000
1851 Lødingen	2 800 000
1853 Evenes	2 200 000
1856 Røst	1 500 000
1857 Værøy	1 700 000
1859 Flakstad	2 100 000
1860 Vestvågøy	8 900 000
1865 Vågan	7 600 000
1866 Hadsel	6 600 000
1867 Bø	2 500 000
1868 Øksnes	3 600 000
1870 Sortland	8 100 000
1871 Andøy	3 700 000
1874 Moskenes	1 900 000
1875 Hamarøy	3 400 000
Totalt Nordland	213 900 000

Troms

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
5528 Dyrøy	2 300 000
5530 Senja	16 800 000
5532 Balsfjord	6 100 000
5534 Karlsøy	5 000 000
5536 Lyngen	5 700 000
5538 Storfjord	4 600 000
5540 Kåfjord	4 700 000
5542 Skjervøy	5 700 000
5544 Nordreisa	5 700 000
5546 Kvænangen	3 800 000
Totalt Troms	199 500 000

Finnmark

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
5601 Alta	41 400 000
5603 Hammerfest	22 300 000
5605 Sør-Varanger	19 000 000
5607 Vadsø	10 900 000
5610 Karasjok	7 300 000
5612 Kautokeino	8 000 000
5614 Loppa	4 100 000
5616 Hasvik	4 300 000
5618 Måsøy	4 500 000
5620 Nordkapp	8 000 000

Finnmark

KOMMUNE	ØKNING FRIE INNTEKTER
5622 Porsanger	7 600 000
5624 Lebesby	4 800 000
5626 Gamvik	4 400 000
5628 Tana	7 900 000
5630 Berlevåg	4 100 000
5632 Båtsfjord	6 000 000
5634 Vardø	6 100 000
5636 Nesseby	4 100 000
Totalt Finnmark	174 800 000

Hele Landet

	ØKNING FRIE INNTEKTER
Hele Landet	3 000 000 000

